

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Ústav sociálních studií

Fenomén sextingu u klientů etopedických zařízení

Diplomová práce

Autor: Bc. Karolína Žáčková
Studijní program: Sociální pedagogika
Vedoucí práce: Mgr. Lucie Křivánková, Ph.D.
Oponent práce: Mgr. Martin Kaliba, Ph.D.

Zadání diplomové práce

Autor: Karolína Žáčková

Studium: P21K0419

Studijní program: N0111A190018 Sociální pedagogika

Studijní obor: Sociální pedagogika

Název diplomové práce: Fenomén Sextingu u klientů etopedických zařízení
Název diplomové práce AJ: The phenomenon of sexting in clients of ethopedic institutions

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Diplomová práce se zabývá fenoménem sextingu u klientů z různých etopedických zařízení napříč Českou republikou. Tito klienti zařízení buď navštěvují, nebo v nich absolvují internátní pobyt. Je zkoumáno, zda se s tímto rizikovým jevem setkávají. Teoretická část je věnována otázkám, co je to sexting – jeho typologii a rizika, se kterými se klienti mohou setkat. Dále je zde zmíněna trestně právní odpovědnost mládeže a také, jak nahlíží právo na tento fenomén. V empirické části je pomocí dotazníkové techniky provedeno výzkumné šetření, které je orientováno na informovanost klientů o sextingu.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-79-6.

SLOMEK, Zdeněk. *Etopedie*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-86723-84-6.

SZOTKOWSKI, René, Kamil KOPECKÝ a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2.

SZOTKOWSKI, René a Kamil KOPECKÝ. *Kyberšikana a další druhy online agrese zaměřené na učitele*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018. ISBN 978-80-244-5334-7.

SZOTKOWSKI, René. *Sexting u českých dětí*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. ISBN 978-80-244-5793-2.

Zadávací pracoviště: Ústav sociálních studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Lucie Křivánková, Ph.D.

Oponent: Mgr. Martin Kaliba, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 1.2.2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci *Fenomén sextingu u klientů etopedických zařízení* vypracovala pod vedením vedoucí Mgr. Lucie Krivánkové, Ph.D., samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 5. 12. 2023

Bc. Karolína Žáčková

Poděkování

Děkuji Mgr. Lucii Křivánkové, Ph.D., za cenné připomínky, odborné vedení a rady při zpracování mé diplomové práce. Taktéž děkuji všem etopedickým zařízením, která se zapojila do mého výzkumného šetření.

Anotace

ŽÁČKOVÁ, Karolína. *Fenomén sextingu u klientů etopedických zařízení*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2023. 63 s. Diplomová práce.

Diplomová práce se zabývá tématem sextingu u klientů, kteří navštěvují nebo absolvují pobyt v různých etopedických zařízeních. Teoretická část objasňuje pojem sexting, jeho druhy, typologii a rizika, se kterými se klienti etopedických zařízení mohou setkat. Dále je zde zmíněna trestní odpovědnost dětí a mládeže podle aktuálního trestního zákoníku. V další kapitole následuje popis jednotlivých etopedických zařízení. Cílem empirické části je zmapování povědomí klientů etopedických zařízení o fenoménu sextingu, a to pomocí dotazníkového šetření. To se zaměřuje na zjištění informovanosti o sextingu. Poslední kapitola popisuje přípravu, realizaci výzkumného šetření a výskyt sextingu u klientů, kteří souběžně s etopedickými zařízeními navštěvují základní školy v rozmezí od 5. do 9. ročníku.

Klíčová slova: sexting, etopedická zařízení, trestní právo, děti a mládež, sociální prostředí, rizikové chování v online prostředí

Annotation

ŽÁČKOVÁ, Karolína. *The Phenomenon of sexting in the clients of etopedic institutions*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2023. 63 p. Diploma Thesis.

The diploma thesis deals with the topic of sexting in clients who visit or stay in different etopedic institutions. The theoretical part describes the concept of sexting, its types, typology and the risks that clients of etopedic facilities may encounter. Furthermore, the criminal liability of children and adolescents under the current Criminal Code is mentioned. In the next chapter there is a description of the different ethno-pediatric institutions. The aim of the empirical part is to map the awareness of the clients of etopedic institutions about the phenomenon by means of a questionnaire survey. This focuses on finding out the awareness of sexting. The last chapter describes the preparation, the implementation of the research investigation and the prevalence of sexting among clients who attend primary schools in parallel with the etopedic facilities, ranging from 5th to 9th grade.

Keywords: sexting, etopedic devices, criminal law, children and youth, social environment, risky behaviour in online environment

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomová práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2022 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými rigorózními, dizertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum: _____

Podpis studenta: _____

Obsah

Úvod	9
1 Sexting jako forma online rizikového chování	10
1.1 Vymezení pojmu sexting a jeho formy	10
1.2 Rizikové chování v online prostředí	14
1.3 Rizika, důvody a motivace k sextingu	16
1.4 Aktéři sextingu	19
1.5 Právní aspekt sextingu	20
1.6 Vliv sociálních sítí na problematiku sextingu	22
1.7 Výzkumy týkající se sextingu v České republice i ve světě	26
2 Školská etopedická zařízení a jejich cílová skupina	28
2.1 Klientela školských etopedických zařízení	28
2.2 Školská etopedická zařízení	29
3 Prevence zaměřená na fenomén sextingu	32
3.1 Doporučení odborníků týkající se prevence sextingu	33
4 Zkušenosti klientů etopedických zařízení se sextingem	35
4.1 Koncepce, strategie a sběr dat výzkumného šetření	35
4.2 Stanovení hypotéz	37
4.3 Vyhodnocení hypotéz	39
4.5 Analýza doplňujících otázek	47
4.6 Shrnutí výsledků výzkumného šetření	52
Závěr	55
Seznam použitých zdrojů	57
Seznam tabulek a grafů	63
Přílohy	64

Úvod

Tato diplomová práce je napsána na téma *Fenomén sextingu u klientů etopedických zařízení* a pojednává o fenoménu, který se v dnešní době vyskytuje čím dál častěji a jsou jím ohroženy nejen děti, ale i dospívající. Jedním z důvodů, proč jsem si toto téma vybrala, je to, že pracuji jako odborná vychovatelka ve Středisku výchovné péče v Brně, kde jsem se s tímto aktuálním fenoménem již několikrát setkala. Přišlo mi velice zajímavé se touto problematikou zabývat více dopodrobna a zkusit ji prozkoumat detailněji. Klienty našeho střediska jsou především děti ve věku druhého stupně základní školy, tedy 6. až 9. třídy základní školy. Proto jsem se rozhodla provést výzkumné šetření právě na této věkové skupině, ať již z důvodu, že jsem se u nich s tímto fenoménem setkala, tak z důvodu, že lze naše klienty použít i jako výzkumný vzorek.

Tato diplomová práce v úvodních kapitolách pojednává o teoretické stránce sextingu a jemu podobných a souvisejících tématech. Nejprve je rozebrán sexting jako forma rizikového chování, je vymezen jeho pojem, rizika a motivace, aktéři a dosavadní výzkumy zabývající se touto tematikou. Nedílnou součástí práce je také právní aspekt sextingu. Následně je rozebráno rizikové chování v kyberprostředí a na sociálních sítích, se kterým se dnešní děti a mládež nejčastěji setkávají. Jsou zde podrobně popsána etopedická zařízení, kde bylo realizováno výzkumné šetření, a také je zmíněna prevence zaměřená na sexting a doporučení odborníků. Druhá část diplomové práce pojednává o samotné praktické části, kterou je výzkumné šetření s názvem *Postoje klientů etopedických zařízení k sextingu*. Toto výzkumné šetření bylo realizováno pomocí dotazníkové metody a probíhalo v říjnu až listopadu stávajícího roku. Dotazníky byly distribuovány klientům zařízení, kteří rovněž splňují podmínku, že jsou žáky 5. až 9. tříd základních škol. Dále je zde zmíněna koncepce, strategie výzkumného šetření, sběr a anýza dat. Bylo také stanoveno několik hypotéz na základě výsledků již existujících a provedených výzkumů. Na konci této práce jsou analyzovány výsledky výzkumného šetření, jsou buď potvrzeny, nebo vyvráceny stanovené hypotézy a je provedeno celkové zhodnocení tohoto výzkumného šetření. Cílem práce je zmapovat povědomí klientů etopedických zařízení o fenoménu sextingu. V samotném závěru této diplomové práce se také pokouším z vlastního pohledu zhodnotit fenomén sextingu u zkoumané věkové skupiny a navrhnout další postup a kroky, kam by se mohl tento výzkum v budoucnu nadále rozvíjet.

1 Sexting jako forma online rizikového chování

Tato kapitola se věnuje popisu rizikového chování a fenoménu sextingu. Je zde vymezen pojem sextingu, typologie sextingu, rizika s ním spojená, motivace a důvody, které vedou k tomuto rizikovému jevu v oblasti online prostředí. Dále kapitola vysvětluje vlivy sociálních sítí ohledně problematiky sextingu, zmiňuje i právní aspekt a aktuální výzkumy v této oblasti.

1.1 Vymezení pojmu sexting a jeho formy

Dříve než začnu definovat pojem sexting podle odborné literatury, je potřeba si vysvětlit pojem rizikové chování, do kterého tento poměrně nový fenomén spadá. Pojem rizikové chování je takové chování, které vede jedince přímo či nepřímo k psychosociálnímu či zdravotnímu poškození. Může vést k poškození jiných osob, majetku či prostředí. Mezi rizikové chování se dle Sobotkové a kolektivu (2014) řadí:

- šikana, kyberšikana, násilné chování
- lhaní
- kriminální jednání
- vandalismus
- závislostní chování (legální a nelegální návykové látky, netolismus a další)
- agresivita, agresivní chování
- rizikové chování na internetu (oslovení cizí osobou, sdílení svých fotek s cizí osobou, otevírání spamů a reagování na ně či kopírování a stahování hudby a filmů)
- rizikové sexuální chování (předčasný pohlavní styk, promiskuita, předčasné těhotenství a další)
- nezdravé stravovací návyky
- rizikové chování v dopravě (neznalost dopravních předpisů). (Sobotková a kol., 2014)

Sexting je novodobý a rychle se rozmáhající fenomén, kdy první případy byly zdokumentovány již v roce 2005. Jedná se o rozesílání a šíření sexuálně laděných materiálů ve formě textových zpráv, fotografií či videí včetně toho, že osoba i přijímá tyto materiály. (Szołkowski, Kopecky, Krejčí, 2013) Jedna z prvních definic

dle Szotkowského a kolektivu (2013) vymezuje sexting jako akt, kdy osoba rozesílá fotografie zachycující nahotu mezi mobilními telefony či internetem. (Szotkowski, Kopecký, Krejčí, 2013) Dále autoři uvádějí, že nejpoužívanější nástroj pro šíření materiálů jsou sociální sítě – nejčastěji Facebook. U českých dětí dominuje taktéž Facebook či úložiště fotek Rajče.net. Sexting je tedy spojován především s mladou generací a dle mnohých odborníků je to součást sexuálního vývoje v pubertě. Dle Kopeckého a kolektivu (2021) je sexting úzce spojen s kybergroomingem a dalšími rizikovými jevy, se kterými se můžeme setkat v online prostředí. Útočník získává o své oběti citlivé informace, čímž získá převahu. Následně začne vydírat či vyvíjet psychický nátlak kvůli tomu, že chce dané materiály zveřejnit. V tomto momentě již můžeme hovořit o tzv. kyberšikaně či sexuálním vydírání. (Kopecký a kol., 2021) Děti a mladiství si mnohdy neuvědomují nástrahy sextingu. Nedochází jim, že prostředí internetu není anonymní a že každá fotografie či video, které je někomu posláno, již koluje v kyberprostoru. Dle mého názoru jsou dívky naivnější než chlapci. Zvláště v období dospívání jsou schopné udělat cokoli, jen aby zaujaly okolí. Neznámý agresor může využít naivity dívek a vylákat z nich například eroticky laděný materiál. Kyberprostor je plný nástrah a rizikových jevů. Tyto jevy spojené s online prostředím jsou popsány v následujících kapitolách. Dle Kohouta je sextingem to, když si někdo píše o sexuálních tématech například na platformě Facebook nebo posílá své nahé fotky a videa pomocí počítače, chytrého telefonu či tabletu. (Kohout, 2017) Sexting může probíhat na jakýchkoli komunikačních a sociálních platformách.

Kolouch říká, že sextingem je elektronické odesílání textových zpráv, fotografií či videa se sexuálním obsahem. Dále zmiňuje, že slovo sexting vzniklo kombinací slov sex a texting. (Kolouch, 2016) Dle Muller se sextingem rozumí rozesílání textových zpráv a videí se sexuálním obsahem. (Muller, 2014) Ano, ne každý má v dnešní době chytré mobilní telefony či tablety. Například sociálně slabší děti a mladiství sice disponují mobilním telefonem, ovšem klasickým tlačítkovým. Introvertní či stydlivější typy se například fotit nechtějí, tak používají formu lechtivých SMS zpráv. Hinduja a Patchin definují sexting jako odesílání nebo přijímání sexuálně explicitních nebo sexuálně sugestivních obrázků či videí přes mobilní telefon. (Hinduja, Patchin, 2010, online) Pokud se kompromitující obrázek dostane na veřejnost nebo bude rozeslán dalším, dospívajícímu tak může hrozit ponížení, zahanbení a též veřejný výsměch. Jako ještě

horší varianta se jeví poškození sebevědomí dospívajícího, což může vést až k depresím nebo dalším problémům spojeným s duševním zdravím.

Svoboda Hoferková, Kraus a Bělík (2017) říkají, že sexting představuje distribuci fotografií a videomateriálu intimního charakteru bez souhlasu zobrazené osoby. (Svoboda Hoferková a kol., 2017) Každá osoba se může bránit. Nesmí se ale bát požádat okolí o pomoc. V nejčastějších případech dítě či dospívající požádá o pomoc rodiče či využije online poradny nebo linku bezpečí. Důležité je o vzniklé situaci mluvit. Za vznik sextingu odborná veřejnost považuje rozvoj informačních a komunikačních technologií. V odborné literatuře nalezneme nejčastěji dvě formy sextingu. Jedná se o dobrovolnou a nátlakovou formu. U dobrovolného sextingu jde o dobrovolné posílání lechtivého materiálu, například mezi partnery či přáteli, kde je vztah založený na důvěře, tudíž dotyčný nemá potřebu rozesílat inkriminované materiály dál, jelikož slouží jen k jeho potřebě. Opakem toho je forma nátlaková, kdy agresor požaduje erotické materiály a texty po oběti formou vyhrožování či použití nátlaku, a to zejména psychického. Tato forma může vést až k sexuálnímu obtěžování, čímž vzniká vyšší riziko pro sexuální zneužití. S. Van der Hofová a B. J. Kops (2011) stanovili další formy sextingu. Jedná se o peer sexting, kdy se posílá erotický materiál mezi vrstevníky. Dalším druhem je dle autorů self-sexting, kdy dochází k publikování vlastních sexuálních fotografií a videí na internetu. (S. Van der Hofová a B. J. Kops, online, 2011) Dle Hollé mezi nejčastější formy aktivního sextingu patří poslání fotky příteli nebo kamarádovi přes počítač. Nejméně využívanou formou aktivního sextingu je publikování fotky, na které jsou chlapani nebo děvčata nazí, na sociálních sítích. Autorka uvádí, že důvodem, proč dospívající nepublikují své fotografie, je to, že je může vidět velké množství lidí. Ti mohou fotky komentovat nebo je sdílet dále. Sexting se stává čím dál běžnější aktivitou, kterou praktikují dospívající. Z výzkumu, který autorka ve své knize uvádí, vyplývá, že nejčastěji provozují sexting ti, u kterých se projevila předčasná sexuální zralost. (Hollá, 2016) Pasivní sexting spočívá v tom, že přijmete žádost o poslání vlastních fotografií s částečnou nebo úplnou nahotou nebo přijmete nahé fotky osob ze školy či blízkého sociálního prostředí, jako je třeba vrstevnická parta. (Hollá, 2016) Formy pasivního sextingu je možné dělit buď na formu sextingu, při které jde o osobu ze školy, případně jinou osobu (soused, kamarád), nebo na formu sextingu, kdy jsme v nějakém vztahu k dané osobě (přijetí žádosti pro zaslání nahé fotografie nebo přijetí nepříjemné zprávy se sexuálním motivem například přes

počítač nebo mobilní telefon). Dle autorů Wolaka a Finkelhora (2011, online) lze sexting definovat jako touhu po pozornosti, a to ve formě nátlakového, partnerského, přitěžujícího sextingu, nebo jako dychtivost po publicitě. (Wolak, Finkelhor, 2011, online)

U nátlakového sextingu, jak již bylo zmíněno výše, se jedná o nedobrovolnou formu, která zahrnuje i určitou míru nátlaku či obtěžování. Nejčastěji muž vydírá ženu a jako prostředek využívá lásku. Pokud ho dívka miluje, pošle mu požadovaný materiál. Lechtivý materiál nemusí být vždy zneužit. Může sloužit jen pro vlastní sexuální uspokojení. Čas od času je potřeba partnerský vztah obohatit. Sexting v partnerských vztazích je poměrně častý, je tedy i jistou formou experimentování. Tento typ lze dle Doringa (2014) také nazvat jako konsensuální. Partnerský sexting se běžně vyskytuje u dospívajících či dospělých. (Doring, 2014, online) Další formou sextingu je takzvaný přitěžující sexting, který je též zvaný jako nekonsensuální. Jde o šíření zpráv erotického charakteru, k němuž se může přidat vyloučení ze zaměstnání, vydírání nebo šikana v online prostředí, též kyberšikana. Tento typ sextingu nejvíce souvisí s online rizikovým chováním a sexuálně rizikovým chováním. Erotický materiál je rozeslán z důvodu přilákání pozornosti druhých a zesměšnění. Jako další formu sextingu lze uvést dychtivost po publicitě. Okolo 20 % adolescentů se snaží na sebe upoutat pozornost. Děti a adolescenti vytvářejí své nahé fotografie a rozesílají je do světa. Mnohdy si ani neuvědomují nástrahy internetu a hlavně toho, že nejsou schopni ovlivnit, kolik jedinců uvidí jejich příspěvek. Tento styl může pramenit z nudy či z nevhodného trávení volného času. Hudsonová (2011, online) uvádí ve svém dělení to, že sexting může být použit jako nástroj pro šikanu oběti. U konsensuálního sextingu zmiňuje, že obě strany se do sextingu zapojují dobrovolně, bez nátlaku a šíří svůj erotický materiál dále. Dalším bodem je rizikový sexting, který nese rizikové následky, jako je například rozvod, propuštění z práce, ponížení, viktimizace a další. Poslední forma, kterou autorka zmiňuje, je ilegální forma sextingu, která probíhá mezi dospělými a dětmi. (Hudsonová, 2011, online)

Dle mého názoru má každý autor svá dělení forem sextingu. Tato dělení jsou si velmi podobná. Myslím si, že pokud pár využívá nějakou formu sextingu, je to v pořádku. Mnohdy se může jednat o zpestření vztahu. Z mého pohledu je nejhorší formou ilegální sexting, který probíhá mezi dospělým a dítětem. Dítě si často neuvědomuje, do jakého problému se může dostat, a bere vše jako zábavu. Zatímco dospělý má jasný záměr.

Například se může jednat o jedince s pedofilními sklony, který své počínání směřuje k předem promyšlenému cíli.

1.2 Rizikové chování v online prostředí

Kromě sextingu patří mezi nejrozšířenější rizika v kyberprostoru také kyberšikana, kybergrooming, kyberstalking, phishing a v poslední době hojně diskutovaný sharenting. Velký vliv na šíření kyberkriminality mají ve 21. století zejména sociální sítě. Kybernetickou šikanu můžeme popsat jako druh agrese, při které jsou využity moderní informační technologie, což jsou například sociální sítě, internetové služby či mobilní telefony. Hlavním záměrem kyberšikany je poškodit jinou osobu a ublížit jí. Znakem kyberšikany je její opakovatelnost a vysoká intenzita útoku. Dle Kopeckého (2023) jsou druhy kyberšikany následující: vydírání, vyhrožování a zastrašování, krádež identity, publikování ponižujících videí a fotografií, ponižování, nadávání a urážení. Kyberšikana nejčastěji vzniká ve školním prostředí a nejčteněji využívanými druhy komunikačních nástrojů jsou platformy Snapchat, TikTok, Instagram, Messenger a další. (Kopecký, 2023, online) Kyberšikana je v posledních letech velice populární nejen mezi dětmi a dospívajícími, ale je také zaměřena směrem k učitelské profesi. Pedagogové se nejčastěji v rámci kyberšikany setkávají s nadávkami, urážkami a zastrašováním. V kyberprostoru pak agresor vytváří falešné profily učitelů, kde sdílí citlivé materiály z výuky. V praxi to může vypadat tak, že žáci pedagoga vyprovokují, jeho reakci si nahrají na mobilní telefon a celý materiál zveřejní na internetu. Dle Szotkowského a Kopeckého (2018) patří mezi typicky nejrozšířenější formy zejména verbální agrese. Forma agrese na učitele může být u žáků odstartována například školním neúspěchem, kdy žák získal nějakou nelichotivou známku. Frustrace agresora je tak vysoká, že se rozhodne učiteli nějakým způsobem pomstít. Kyberšikaně realizované pomocí videí a fotografií, kdy žáci vyprovokují pedagoga, se též říká kyberbaiting. (Szotkowski, Kopecký, 2018, online) Pachatel je nejčastěji anonymní, vystupuje pod vymyšlenou přezdívkou a využívá fiktivní e-mailové adresy. Oběť má tak velice malou šanci zjistit pravou totožnost agresora. Tím se oběť dostává do značné nejistoty. Kyberšikana probíhá neustále a oběť se nemá kam před kyberútokem schovat. (Martínek, 2015, online) Oběť kyberšikany se nesmí bát požádat někoho o pomoc. V dnešní době existují specializovaná oddělení Policie ČR, která

se zabývají kybernetickou bezpečností a dokáží zjistit jak IP adresu, tak i další informace o agresorovi.

Kybergrooming je nežádoucí chování uživatelů internetu, kteří používají komunikační platformy a zneužívají je pro navázání důvěrných vztahů s potenciální obětí. Oběťmi bývají často děti, mladiství a senioři. Podle Hambergera (2022) se kybergroomer neboli pachatel snaží zranitelnou oběť vylákat k osobnímu setkání, jehož cílem je sexuální nebo jiné zneužití. Součástí kybergroomingu může být taktéž vydírání, kyberagrese, kyberšikana nebo sexuální nátlak. (Hamberger, 2022, online)

Stalking je jinými slovy lov nebo pronásledování. Kyberstalking znamená, že pachatel svou oběť bombarduje pomocí zasílaných zpráv, například na platformě Messenger, prostřednictvím e-mailu či různých chatů. Obsah zpráv může být veselý, ale též zstrašující nebo urážející. (Kohout, Karchňák, 2016) Agresoři se snaží získat odpověď za každou cenu. Nejčastějšími oběťmi jsou celebrity, politici nebo bývalí partneři. V online prostředí stalker nejvíce využívá výhrůžky a citlivé informace, které o oběti ví. Též může založit falešnou webovou stránku, kde píše nepravdivé informace o oběti s cílem ji destruovat. Dle Koloucha (2016) lze kyberstalking kvalifikovat jako trestný čin, a to konkrétně podle § 354 Nebezpečné pronásledování. Mezi základní podmínky patří, že agresor musí oběť dlouhodobě kontaktovat prostřednictvím elektronické komunikace a jeho jednání musí u oběti vzbudit odůvodněnou obavu, jako je strach o vlastní život či život blízkých. (Kolouch, 2016) Od 1. 1. 2010 je stalking kvalifikován jako trestný čin.

Nebezpečný je také phishing. Tento termín lze přeložit jako rybaření. Jde o podvodnou techniku, která se snaží získat citlivé údaje a hesla, příkladem k účtům na sociálních sítích či ke kreditním a debetním kartám. K dosažení cíle jsou využívány metody rozesílání zpráv, v poslední době hlavně e-mailů, které se pod cizí identitou snaží dovést uživatele ke konkrétní akci. Dle společnosti ESET s.r.o., která se zabývá ochranou dat, je důležité dodržovat několik základních pravidel: nevyžádané e-maily od neznámých osob neotevírejte, dále přes váš e-mailový účet nikde nevyplňujte osobní údaje včetně přihlášení k účtu do banky. Na to, že se jedná o podvod, vás může upozornit špatná gramatika textu e-mailu či útočníci snažící se na oběť naléhat, aby klikla na tlačítko nebo vyplnila osobní údaje. A v neposlední řadě pozor na špatně napsané internetové domény. (ESET s.r.o, 2023, online)

V posledních letech je často diskutovaným pojmem také sharenting, který vznikl z anglických slov share (sdílet) a parenting (rodičovství). Jedná se o nadměrné sdílení fotografií a videí vlastních dětí na sociálních sítích. Děti jsou tak snadno identifikovatelné a rodiče často sdílí i další osobní informace, které se pak dají snadno zneužít. Problémem je ale fakt, že dítě se sdílením nesouhlasí, ale rodič si to stejně udělá po svém. Chybí zde tedy respekt k vlastnímu dítěti z pozice rodiče. Obsah se může stát zdrojem kyberšikany dětí. Poměrně znepokojující je fakt, že rodiče by měli své děti chránit a být tím preventivním článkem, který své dítě provází v online světě. Dle mého názoru si rodiče často neuvědomují, že zveřejňováním obsahu o svých dětech nahrávají do karet pedofilům. Ti pak lépe dokáží zneužít informace o dítěti a navázat tak důvěřivý vztah. Ten může vést až k páchání trestné činnosti a dítě se tak rázem může stát obětí trestného činu. Dle výzkumné zprávy na téma sharenting u českých rodičů autorů Kopeckého a kolektivu (2022, online) se zjistilo, že 69 % rodičů, kteří se podíleli na výzkumu, uvedlo, že někdy sdíleli obsah o svém dítěti na internetu. Celkem 41,2 % rodičů se bojí zneužití sdílených fotografií. Zneklidňující je fakt, že 76,7 % rodičů uvedlo, že se setkali s příliš osobním materiálem dětí, který byl sdílen jinými rodiči bez vědomí vlastních rodičů dítěte na fotografii či videu. Mezi platformy, které rodiče využívají pro sdílení nejčastěji, patří WhatsApp, Messenger a Facebook. Výzkum probíhal na našem území od 8. 3. 2022 do 15. 7. 2022 a zúčastnilo se ho 2 481 respondentů. Zajímavostí je fakt, že největší část respondentů tvořili rodiče s vysokoškolskými tituly. (Kopecký a kol, 2022, online) Zde se předpokládá, že rodiče, kteří absolvovali vysokoškolské studium, jsou dostatečně erudováni a uvědomují si rizika spojená se sdílením materiálu týkajícího se vlastních i cizích dětí. Opak je ale zřejmě pravdou.

1.3 Rizika, důvody a motivace k sextingu

Klienty etopedických zařízení jsou nejčastěji děti navštěvující druhý stupeň základní školy a procházející různými změnami v adolescenci. Navazují nové kontakty se staršími spolužáky, objevují nové věci, začínají experimentovat se vším možným a nejsou si vědomy rizik, se kterými se mohou setkat. Eckertová a Dočekal hovoří o tom, že většina dospívajících neví, že pokud se zapojí do sextingu, mohou se stát oběťmi vydírání, zneužívání a posměchu. (Eckertová, Dočekal, 2013) Sexting představuje velmi rizikové chování zvláště ve 21. století, kdy je největší rozmach

používání sociálních sítí a celkově se vše začíná přesouvat do online prostředí. Důvodů, proč je sexting rizikový, je hned několik. Dle Kopeckého a Szotkowského (2015) je to hlavně proto, že ti, kteří šíří sexting, se mohou stát pachateli přestupku či trestného činu (ohrožování mravní výchovy dítěte či šíření dětské pornografie) a mnohdy si tuto skutečnost nemusí uvědomovat v případě dětí a dospívajících. Potenciálním útočnickům dáváme k dispozici citlivý materiál, který se týká naší osoby, a ten mohou zneužít vůči nám. Dále autoři uvádí, že intimní materiál může kolovat na internetu několik let a může být použit až za několik let od doby, kdy vznikl. Oběť sextingu může být vystavena sexuálnímu útoku. (Kopecký, Szotkowski, 2015) Dle mého názoru oběť může být vystavena nejen sexuálnímu útoku, ale také i vydírání. Celkově tyto stavy nepůsobí dobře na psychiku oběti a ta může být tímto jednáním zahnána do kouta. Nakonec vyhoví agresorovi, jelikož se mylně domnívá, že toto jednání ze strany agresora přestane. Opak ale bývá pravdou. Kožíšek a Písecký (2016) hovoří o rizicích, které s sebou sexting nese. Provozování sextingu s nezletilými osobami je považováno za závažné, mnohdy je posuzováno jako šíření dětské pornografie a ohrožování mravní výchovy dítěte. (Kožíšek, Písecký, 2016) Dle odborných zdrojů je o tento typ s intimní tematikou velký zájem a je velice často vyhledáván. Zasláný materiál může být kdykoli zneužit a v případě úniku do veřejného prostoru internetu je potřeba počítat s tím, že životnost materiálů je obrovská a prakticky nepůjdou smazat. Tyto materiály se šíří virtuálně. Důvody aktivního sextingu mohou být různorodé.

Szotkowski (2020) ve své knize hovoří o motivaci k provozování sextingu. Sexting může být použit jako nástroj pomsty neboli útok na jinou osobu v rámci rizikových jevů v online prostředí – nejčastěji pomocí kyberstalkingu a kyberšikany, což pro někoho může být značnou motivací pro sexting. Lechtivý materiál se nejčastěji využívá jako nástroj pomsty k vydírání bývalého partnera nebo k vydírání dítěte, a to nejčastěji pomocí kybergroomingu. (Szotkowski, 2020) U bývalých partnerů je popisován jako revenge porn, doslovný překlad zní porno pomsta. Je to sdílení intimních fotografií či videí u jedince, který dovršil 18 let. Pokud jde o dítě, jedná se spíše o dětskou pornografii než porno pomstu. Podle Cambridgeského slovníku (2022, online) revenge porn představuje soukromé sexuální obrázky nebo filmy zobrazující konkrétní osobu, které jsou umístěny na internet bývalým partnerem této osoby ve snaze potrestat nebo poškodit ji. (Cambridgeský slovník, 2022, online) Sexting bývá používán v začátcích vztahů jako nástroj k poznání a navazování vztahů s druhou osobou. Dotyčná osoba

se snaží získat pozornost vyhlídnutého partnera. Snaha působit sexy, podpořit vzájemné vzrušení či iniciovat pohlavní styk mezi partnery, i to může být značnou motivací pro sexting. V rámci již navázaného vztahu je sexting jakýmsi projevem touhy, lásky, chťiče. Můžeme se s ním například setkat při vztazích na dálku, což se týká zejména dospívajících a dospělých jedinců, kteří jsou odloučeni buď kvůli práci, či kvůli studiu. Sexting je brán jako produkt sociálního tlaku od konkrétní skupiny, což může být partner/ka nebo spolužáci ve škole. Většinou dívky podléhají sociálnímu tlaku svého partnera a poskytují mu své intimní materiály, a to například proto, aby se vyhnuly hádce, naplnily očekávání a potřeby svého protějšku. Sexting může být vnímán jako součást přede hry. V případě, že je tlak vyvíjen na chlapce, motivem bývá snaha upoutat pozornost či získat oblíbenost u vrstevníků a něžného pohlaví. Děti mohou provozovat sexting, jelikož se nudí. Vidí v něm zdroj zábavy a legrace. Oproti minulosti, kdy byla lidská sexualita tabu, je v současnosti díky médiím prezentována velice otevřeně. V dnešní době mnoho herců či zpěváků využívá sexting pro zviditelnění se, zejména pak na sociálních platformách, jako je Facebook a Instagram. Setkáváme se dle Těšínské (2019) s novým fenoménem, kdy prostitutky či pornoherčky veřejně propagují svůj životní styl na blozích. V kontextu luxusních výletů, drahého značkového zboží či šperků a zejména bezstarostného si užívání života. Vyvolávají tak dojem, že placený sex je známkou blahobytu a užívání si života plnými doušky. (Těšínská, 2019) Jak ovšem víme, mnohdy se virtuální realita liší od té skutečné. Celkový dojem dokreslují sextingové fotografie. Děti patří mezi nejvíce ovlivnitelnou populaci, a proto není divu, když se snaží napodobovat tyto rádo by celebrity, jelikož se staly jejich vzory. Dle Szotkowského (2020) motivace k realizaci sextingu může být také z důvodu uvolnění sexuální frustrace. (Szotkowski, 2020) Z praxe se může jednat o jedince, kteří chtějí mít sex, ale nemají partnery. Někteří autoři hovoří o sextingu jako o sexuálním experimentu dospívajících, kteří ještě nejsou připraveni být fyzicky sexuálně aktivní. Roli může samozřejmě sehrát i introvertní typ osobnosti, neschůlost či stud. Je zřejmé, že uživatelé multimediálních technologií se chovají odlišně v online světě a v reálném světě. V online světě je nemusí nikdo tváří v tvář vidět, proto mají mnohdy posunuté hranice a zvládnou mnohem více věcí v online světě než v tom skutečném. Například chlapcům se lépe oslovuje dívka pomocí online prostředí, než kdyby ji měli reálně oslovit. V tomto případě se jedná o takzvaný disinhibiční efekt. Podle slov Mary Muller (2014) se u dětí vytrácejí veškeré zábrany a posílají videa či fotografie se sexuálním obsahem buď proto, aby někoho zaujaly,

chtějí zapůsobit a sblížit se s dotyčným, nebo zkrátka proto, aby dokázaly udělat dojem na ostatní. (Muller, 2014) Sexting lze provozovat i bezpečnou formou. Podle autorů Kožíška a Píseckého (2016) je sice sexting vysoce rizikový, nicméně lze snížit jeho rizikovost. Autoři ve své knize zmiňují, že sexting je rizikový zejména mezi dětmi nebo neznámými lidmi. Pokud však dlouholetá partnerka napíše svému partnerovi SMS zprávu a zmíní zde své sexuální fantazie, není na tom nic špatného. Mnohým dospělým partnerům pomáhají tyto zprávy otužovat vztah a sexuální život. (Kožíšek, Písecký, 2016) Nicméně psaní textových zpráv, kde zmiňujeme své sexuální fantazie, je rozhodně bezpečnější než posílání intimního materiálu. Pokud chce dotyčný přiložit fotografii či video, měl by pro svou ochranu nevytvářet snímky s obličejem a zachovat si tak nějakou formu anonymity. Dále by na fotografii nemělo být nic, co by pomohlo k vaší identifikaci. Ať už se jedná o vybavení bytu, koupelny, nadepsané diplomy za vašimi zády. Pozor na tetování, šperky a piercingy. I podle těchto maličkostí může být potenciální oběť lehce identifikovatelná.

1.4 Aktéři sextingu

Ten, kdo provozuje sexting, má vždy nějaké své rysy, kterými je vybaven, ty ho následně vystihují. D. Gordon-Messer et al. (2012, online) rozdělil účastníky sextingu do 4 skupin:

- Nesexteři – ti, kteří neobdrželi ani neposlali žádný intimní materiál.
- Odesílatelé – odeslali erotický materiál, ale nikdy nepřijali od druhých.
- Příjemci – osoby, které sexuálně laděný materiál přijaly, ale samy nikdy nic neposlaly.
- Obousměrní sexteři – přijali i odeslali eroticky laděný materiál.

(D. Gordon-Messer et al., 2012, online)

Toto dělení je velmi obecné. Nejzásadnější je dělení na roli agresora a oběti sextingu. Agresorem bývá v nejčastějších případech bývalý partner nebo osoba, která chce svým jednáním oběť veřejně zesměšnit a pomstít se jí. Oběť je ta, kterou si agresor vybral. Nejčastěji se jedná o osobu, která na první pohled vysílá signál slabosti. Co se týče dětí, mnohdy je to dáno tím, že jsou od útlého věku ochraňovány hyperprotektivními matkami, které o ně mají až přehnaný strach. Takové dítě se později nedokáže vymanit a stává se z něj pasivní pozorovatel, který nic nesmí. Tyto děti se pak stávají

pravděpodobnými oběťmi sextingu nebo dalších virtuálních rizik. Dle autorů D. Gordon-Messera et al. (2012, online) existují nátlakoví sexteři, kteří se snaží vyvíjet velký nátlak na oběť a využívají pro to skryté formy, jako je například manipulace. Dále agresivní sexteři, kdy je jejich hlavním cílem při rozesílání intimního materiálu oběť poškodit a zesměšnit ji. Jako poslední autor zmiňuje konsensuální sextery. Ti se snaží o vybudování vztahu romantického nebo partnerského a pokouší se určit svou sexuální identitu. (Gordon-Messer et al, online, 2012) Dle Švestkové a kolektivu (2019) se ukazuje, že agresory se stávají jednodušší a nepřiliš sociálně zdatní jedinci. Vyznačují se nízkým sebevědomím, sníženými sociálními dovednostmi a trpí pocity nejistoty, nedostatečného uznání a osamělosti. (Švestková a kol., 2019)

Mnohdy si agresori mohou takto vybíjet různé druhy agrese a frustrace. Introvertně ladění jedinci mají problém oslovit osobu, která se jim líbí, a navázat s ní jakýkoli vztah. Využívají proto internet, jelikož se cítí bezpečně. Psaná forma komunikace je pro ně totiž daleko příjemnější než jednání tváří v tvář. Mohou využívat i jinou identitu. Fotky, které vystavují na svých profilech, nemusí být právě jejich. Mohou se za někoho vydávat a zneužívat tak jiného sociálního profilu.

1.5 Právní aspekt sextingu

Sexting sice není zákonem definován jako trestný, nicméně s ním souvisí celá řada trestných činů. Osoby starší 15 let mohou mít sex a dle platných zákonů v České republice se nedopouštějí trestného činu. Pokud by se dotyční při pohlavním styku ale fotografovali či by natáčeli videa, v tomto případě už by se mohlo podle trestního zákoníku jednat o § 192 Výroba a nakládání s dětskou pornografií. Dle Zvěřiny (2017) by se právní odpovědnost dětí měla posunout na 15. rok dítěte. Otázkou je, zda jsou děti v tomto věku zralé natolik, aby dokázaly unést odpovědnost a následky spojené se šířením vlastních intimních materiálů v online prostředí. (Zvěřina, 2017, online) To vše souvisí s jejich psychickou vyspělostí. Zejména děti nejsou schopny vnímat rizika spojená se sextingem a mnohdy svůj intimní materiál sdílí pro potěšení druhých a nedochází jim, že se v budoucnu mohou stát oběťmi trestného činu.

Tabulka č. 1. představuje trestné činy a paragrafy, které se pojí se sextingem. Výše trestů je pouze orientační. Všechny případy se vždy důkladně prošetřují a o výši trestu rozhoduje soud.

Tabulka 1: Trestné činy páchané v rámci sextingu

<u>Paragraf</u>	<u>Trestný čin</u>	<u>Výše trestu</u>
§ 192	Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií	Až 2 roky
§ 193	Zneužití dítěte k výrobě dětské pornografie	1 až 5 let
§ 201	Ohrožování výchovy dítěte	Až 2 roky
§ 352	Nebezpečné pronásledování	Až 1 rok

Zdroj: Kopecký, Szotkowski, 2019, online.

Jako další lze jmenovat trestné činy týkající se zneužití osobních údajů. V případě sextování se jedná o velice choulostivá data. Můžeme sem zařadit následující paragrafy trestního zákoníku: § 175 Vydírání, § 180 Neoprávněné nakládání s osobními údaji, § 181 Poškození cizích práv, § 182 Porušení tajemství dopravovaných zpráv, § 183 Porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí, § 184 Pomluva, § 209 Podvod. (Trestní zákoník, 2009, online) Dítětem do 15 let se obecně myslí osoba mladší 18 let, pokud ovšem TZ nestanoví jinak. Dítě mladší 15 let není trestně zodpovědné, to znamená, že nemůže být trestně stíháno. O spáchaných trestných činech dětí hovoříme jako o činu jinak trestném. Pokud se dopustí dítě mladší patnácti let činu jinak trestného, zabývá se jím soud pro mládež podle soudnictví ve věcech mládeže. Dle Nejvyššího státního zastupitelství se nejčastěji nařizují opatření potřebná k nápravě dítěte, a to: výchovná omezení, výchovná povinnost, napomenutí s výstrahou nebo zařazení do terapeutického, psychologického či jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče či dohled probačního úředníka. Soud pro mládež může také uložit ochrannou výchovu či ochranné léčení. (Nejvyšší státní zastupitelství, 2023, online) Mladistvými se myslí osoby, které v době spáchání provinění dovršily patnáctý rok věku. Mladistvý je již trestně zodpovědný. Trestný čin, který spáchají mladiství, se nazývá provinění. Provinění končí dovršením 18 let věku, poté se jedná o trestný čin. Trestní odpovědnost mladistvých za provinění upravuje zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže. Za spáchání provinění lze mladistvému uložit pouze opatření. V České republice máme 3 druhy opatření, a to výchovná, ochranná a trestní. Mezi výchovná opatření je možné zařadit probační program, dohled probačního úředníka, napomenutí s výstrahou, výchovná omezení a výchovné

povinnosti. Ochranná opatření jsou například zabezpečovací detence, ochranné léčení, zabránění věci, ochranná výchova a další. Mezi trestní opatření patří obecně prospěšné práce, peněžitá opatření, domácí vězení, podmíněné odsouzení, odnětí svobody nepodmíněně a další.

1.6 Vliv sociálních sítí na problematiku sextingu

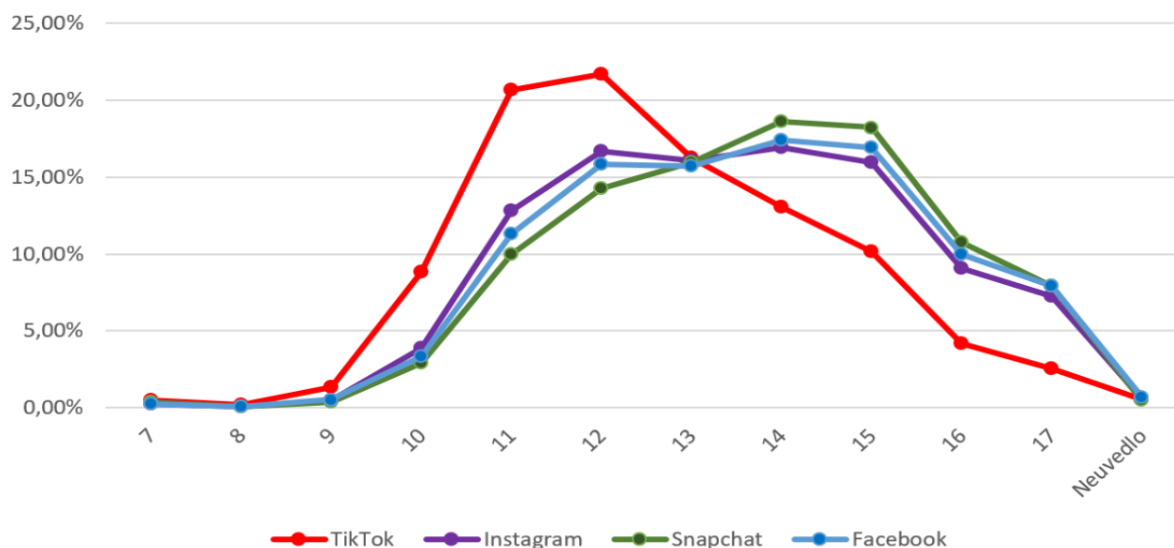
Sociální sítě jsou webové služby, které lidem umožňují založit si veřejný profil a v něm vytvářet seznam uživatelů, s nimiž jsou spojeni. Každý uživatel má svou síť kontaktů, kterou si rozšiřuje dle vlastních potřeb. Online sociální sítě jsou též vedeny pod zkratkou SNS, což znamená Social Network Sites, dále jen SNS. Mezi nejznámější můžeme zařadit Facebook. Dle Ševčíkové (2014) využívají SNS zejména adolescenti, kteří tak udržují svá přátelství, komunikují s vrstevníky. Zde se tedy odehrává významná část jejich sociálního života. Sociální sítě vznikají postupně od roku 2009 a zažívají největší rozmach své doby. (Ševčíková, 2014) Před nástupem Facebooku bylo v České republice několik velkých sociálních sítí. K nejznámějším patřily dříve tyto sítě: lide.cz, xchat, libimseti.cz nebo spolužáci. Mezi mezinárodní sociální sítě řadíme:

- **Facebook** – největší sociální síť světa, kterou využívá 1,5 miliardy uživatelů. Služba vznikla z počátku jako komunitní projekt na Harvardově univerzitě. Zakladatelem je Mark Zuckerberg.
- **Instagram** – služba pro zveřejňování fotografií a videosekvencí. Používají se zde takzvané hashtagy, které usnadňují vyhledávání podobných témat.
- **X** – umožňuje uživatelům psát krátké zprávy, takzvané tweety o délce maximálně 140 znaků. Tyto tweety mohou sledovat odběratelé. V České republice je oblíbený mezi zpravodajskými službami a publicisty.
- **TikTok** – sociální síť, která prostřednictvím aplikace umožňuje vytvářet videoklipy či krátká videa, která trvají 3 až 15 sekund. V současné době patří mezi nejpopulárnější mezi dětmi. Uživatelé aplikace se označují jako TikTokeri. Ti obvykle na této sociální síti stráví v průměru asi 52 minut denně. (Kožíšek, Písecký, 2016)

Sociální sítě fungují převážně ke sdílení informací a komunikaci. Celosvětově můžeme hovořit o významných komunikačních platformách. V České republice používá sociální sítě jako X, Instagram či Facebook okolo 5 milionů osob. Průzkum probíhal mezi léty

2020–2022, kdy se ukázalo, že používání sociálních sítí bylo v tomto období nejrozšířenější v Praze. Tam některou ze sítí používalo 61 % osob nad 16 let. (ČSU, 2022, online) Více než polovina českých dětí mladších 13 let využívá různé sociální sítě. Děti ve věkovém rozmezí 7–12 let využívají nejčastěji instant messengery různého druhu (51,75 %), dále server YouTube (41,10 %). U sociálních sítí dominuje Facebook, Instagram, Snapchat. Novinkou je nárůst dětských uživatelů u služby TikTok. Poslední zmiňovanou využívá více než čtvrtina českých dětí. Když se podíváme na věkové rozložení uživatelů, zjistíme zajímavé rozdíly. Zatímco Snapchat, Instagram a Facebook začínají děti využívat okolo 12–14 let, TikTok využívá věková kategorie 10–11 let. Graf 1 znázorňuje věkové rozložení dětských uživatelů 7–12 let u sociálních sítí TikTok, Instagram, Snapchat a Facebook.

Graf 1: Věkové rozložení uživatelů dominantních sociálních sítí

Zdroj: Kopecný, 2019, online

Dle výzkumu *České děti v kybersvětě* z roku 2019 je zřejmé, že všechny zmíněné sociální sítě mají nastavený věkový limit pro používání. I přes tyto limity využívá dominantní sociální sítě zhruba 6000 českých dětí, které věkový limit rozhodně nesplňují. (Kopecný, 2019, online) Dnešní děti lze tedy označit za digitální domorodce, což je označení pro populaci, která se do digitálního světa již narodila a cítí se v ní jako doma. Zatímco rodiče dětí a starší generace jsou spíše označováni za digitální přistěhovalce. S tímto dělením přišel v roce 2001 Mark Prensky. Upozornil na fakt, že děti poprvé v historii lidstva předběhly své rodiče v důležitých znalostech týkajících se informačních a komunikačních technologií. To právě děti učí rodiče umět

se pohybovat v digitálním světě. (Ekertová, Dočekal, 2013) Sociální sítě mají pozitivní stránku. Pomáhají udržovat mezilidské kontakty, vztahy a jsou zdrojem zábavy či odpočinku. Dále mohou pomáhat v rozvoji sociálních dovedností lidem, kteří jsou introvertní a setkání tváří v tvář jsou pro ně velice nepříjemná. V neposlední řadě napomáhají k rozvoji technických dovedností nejen u dětí a dospělých, ale i seniorů. (Hulanová, 2012) V sociálních sítích se skrývají i značná negativa. Kromě možnosti páchaní majetkové trestné činnosti či podvodů se dá pomocí sociálních sítí realizovat kybergrooming, kyberstalking a další rizikové jevy v online prostředí, které byly popsány dříve v této kapitole. V posledních letech stoupá i počet jedinců, kteří jsou závislí na internetu. Takové závislosti se odborně říká netolismus. Při využívání sociálních sítích se netolismus projevuje nutkáním a neustálou kontrolou svých profilů. Uživatel je ponořen do online prostředí tak moc, že si často ani neuvědomuje, kolik času na sítích tráví. Značně to může omezovat jeho vztahy a reálný život, který se postupně vytrácí. Jedinci trpící netolismem bývají nervózní a agresivní. V některých případech trpí pocity studu a lítosti nad odeslaným obsahem, který již nelze vzít zpět. Celkově mohou mít sociální sítě negativní dopad na lidskou psychiku. Víme, že děti na sociálních sítích a všeobecně na internetu tráví velkou část svého volného času. Otázkou je, jak na to reagují jejich rodiče. Ti mají za úkol dítě provázet na strastiplné cestě internetem a rozhodně by měli mít přehled o tom, co dítě na internetu dělá. Ze své praxe vychovatelky ve středisku výchovné péče vidím dnes a denně to, kolik rodičů nemá vůbec tušení, co jejich dítě dělá ve svém volném čase nejen venku, ale i na internetu. Přibývají případy dívek okolo 13 let, které aktivně provozují sexting, využívají livechaty a komunikují s neznámými muži. Některé z nich zažily na vlastní kůži kybergrooming a kyberšikanu. Že se dějí tyto věci, jejich rodiče vůbec netušili. Tyto případy byly oznámeny Policii České republiky a nyní se prošetřují. Díky podpoře Nadace O2 a NMS Market Research vznikl výzkum s názvem *Děti on-line. Když rodič netuší...* Ten se zaměřil na děti ve věku 8–15 let a na to, jak dlouho tráví denně čas na internetu. Sběr dat probíhal od 28. 4. 2023 do 15. 5. 2023. Výzkumu se zúčastnilo celkem 4 957 respondentů, z toho 621 rodičů. Kromě dětí výzkum zkoumal i postoj rodičů, zda mají přehled o tom, co jejich dítě v online prostředí dělá, či nikoli. Z výzkumné zprávy je patrné, že děti tráví denně na mobilním telefonu až 3,5 hodiny. Dívky tráví na mobilu o něco delší dobu než chlapci. Největší kontrolu mají rodiče mladších dětí ve věku 8–9 let (dle výzkumné zprávy 91 % rodičů), čím je dítě starší, tím rodičovská kontrola opadá. Nicméně hlavním zjištěním je, že rodiče nemají jasný

přehled o chování dětí na internetu. Rodiče spíše podceňují to, jak moc děti žijí digitálně. (Friedrichová a kolektiv, 2023, online) Mezi činitele, které ovlivňují chování dětí, patří rodina, což je první sociální skupina, se kterou se setkáváme hned po narození a má nejzásadnější význam v našich životech. Dále sem můžeme zařadit vrstevnické skupiny, jako je například parta, škola a kolektiv, či kulturní prostředí, kam patří normy, náboženství a kulturní zvyky. V této podkapitole se věnuji blíže tomu, jak chování dětí ovlivňuje rodina a výchova, vrstevnická skupina nebo prostředí školy.

Výchova se rovná soustavnému a cílevědomému působení rodičů a také učitelů či dalších výchovných činitelů. Je to vzájemný vztah mezi vychovávajícím a vychovávaným. Dítě je ve výchovném prostředí formováno, ovlivňováno, vychováváno a samo také vychovává. Rodina má zásadní vliv na formování osobnosti dítěte. Podněty, které vycházejí z výchovného prostředí (rodina, škola a další), jsou činnosti, které směřují k výchovnému cíli. (Matějček, 2015) Rodina a výchova procházely v minulých desetiletích značnými změnami. Co se týče výchovy, přibývají alternativní směry a rodina též prochází značnou transformací. Ženy již nepečují jen o děti a domácnost, ale věnují se své kariéře. Muži mohou čerpat mateřskou dovolenou a další. V dnešní uspěchané době, kde hrají svou roli i informační a komunikační technologie, je dle mého názoru čím dál těžší děti uhlídat. Mohou mít sebelepší rodinu či výchovu a stejně mohou podlehnout nástrahám internetu, jako je sexting a další rizika jmenovaná v předchozí podkapitole. Důležité je vybudovat důvěru mezi rodičem a dítětem a projevovat zájem o to, co dítě dělá. Vrstevnická skupina v podobě party má velký vliv na chování dětí a dospívajících. Každý potřebuje někam patřit a být členem nějaké party. Nejčastěji členové skupiny pocházejí z určité společenské vrstvy a jsou podobně inteligenčně vyspělí. Uznávají stejné hodnoty a normy. (Pugnerová, 2019) Ve skupině existuje jistá hierarchie. Pro získání lepšího postavení ve skupině mohou být děti schopné udělat cokoli. Parta může mít zásadní vliv při zkoušení nových věcí, ať už návykových látek, či rizikového chování v online prostředí, například u sextingu, kyberšikany a podobně. Škola je významnou institucí, do níž se dítě dostává. Škola se jeví jako velmi mocná, mnohdy mocnější než rodiče, protože i oni musí rozhodnutí školy respektovat. (Sedláčková, 2009) Ve škole působí kromě ředitele, učitelů či výchovného poradce též metodik prevence, který se zabývá negativními jevy ve škole. Nejčastěji se jedná o kouření, šikanu, sexting a další rizikové jevy. Sám plánuje preventivní programy. Škola může požádat různé neziskové organizace

o přípravě preventivního programu na konkrétní téma. Škola se tak jeví jako vhodný prostor nejen ke vzdělávání dětí, ale též k upozornění na různá rizika včetně sextingu. Vzhledem k tomu, že zájem o sexting u žáků základních škol stoupá a snižuje se věková hranice těch, kteří ho provozují, je tedy potřeba, aby se základní školy v rámci třídnických hodin soustředily ve spolupráci s metodikem prevence na preventivní programy, které jsou zaměřeny na online rizikové jevy včetně sextingu, kyberšikany a dalších jevů. Informovanost o těchto jevech je u dětí nižší, zvláště pak na prvním stupni základní školy. Dle mého názoru by se děti o rizicích spojených s online prostředím měly dozvědět dříve, než jim rodiče zakoupí mobilní telefon s přístupem na internet. Preventivní programy by měly být prezentovány hravou formou již od 4. až 5. ročníku základní školy.

1.7 Výzkumy týkající se sextingu v České republice i ve světě

Výzkumy, které probíhají na našem území přibližně od roku 2010, ukazují, že sexting provozuje 7 až 9 % dětí ve věku 11 až 17 let. (Čech, Zvoníčková, 2017) Například výzkum z roku 2017, který se nazývá *Sexting a rizikové seznamování českých dětí v kyberprostoru*, realizovaný Centrem prevence a rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci ve spolupráci se společností O2 Czech Republic, odhalil vysoký nárůst počtu dětí, které na internetu odesílají jiným osobám své intimní fotografie či videa. Například téměř 40 % dětí potvrdilo, že navštěvují různé druhy videochatu, kdy se v rámci jejich používání setkaly se sexuálním obsahem. Toto potvrzuje zhruba 31 % dětí. Do výzkumu se zapojilo 4 878 dětí z celého území ČR. (Kopecký, Szotkowski, 2017, online) V monografii Szotkowského (2020), jež nese název *Sexting u českých dětí*, se můžeme dočíst, že sexting ve formě erotických zpráv provozuje 25,92 % českých dětí, což je 1 471 dětí z oslovených 5 675. Rozesílání vlastních intimních materiálů provozuje 15,68 % dětí a intimní videa rozesílá přibližně 5,9 % českých dětí, což je zhruba 355 dětí z oslovených 5 675. (Szotkowski, 2020) Novější průzkum v roce 2022 realizovala společnost ESET software spol. s.r.o. v součinnosti s Policií ČR. Uskutečnil se v době od 31. května do 12. června 2022. Dotazováno bylo 541 respondentů ve věku 12 až 18 let a 542 respondentů starších 18 let. Průzkum sledoval zkušenost se sdílením intimního obsahu mezi dětmi ve věku od 12 do 18 let a dospělými nad 18 let. Každé sedmé dítě (14 %) a každý třetí dospělý (33 %) uvedli, že někdy někomu odeslali dobrovolně své

intimní fotografie nebo video. Pětina z oslovených dětí, které takový obsah sdílely, se již setkala s nějakou formou jeho zneužití. (Hodačová, 2022, online) ESET společně s Policií ČR vytvořily kampaň s názvem *To nevymažeš!*. Tato kampaň se snaží objasnit jakýsi návod, jak postupovat v případě zneužití intimních materiálů. Internet Watch Foundation je britská organizace, která se zabývá vyhledáváním a odstraňováním nežádoucích obrázků či videí zobrazujících sexuální zneužívání dětí pomocí internetu. Ve své zprávě z 26. 4. 2022 popisuje, jak se v rámci koronavirové pandemie zvýšilo riziko sexuálního zneužívání dětí pomocí internetu o neuvěřitelných 374 %. IWF dále zmiňuje, že nejrychleji rostoucí skupinou jsou děti ve věku 7 až 10 let. (Watson, 2022, online) V České republice zatím neexistuje výzkum, který by mapoval situaci v online prostředí u českých dětí během pandemie covid-19. Ve Velké Británii vyvinuli nástroj ve spolupráci s Childline NSPCC a IWF. Ten pomáhá mladistvým odstranit z kyberprostoru jejich intimní fotografie či videa. Každá osoba mladší 18 let, která zjistí, že její intimní fotografie či videa kolují po internetu, problém nahlásí IWF. Ta zkontroluje obsah, a když zjistí, že daná fotografie či video porušuje platný zákon, usiluje o odstranění z kyberprostoru. Celý proces probíhá v anonymitě dítěte. (Childline, 2021, online) Jak vyplývá z výzkumů zmíněných výše, dětí, které provozují aktivně sexting, přibývá. Česká republika nemá zatím žádný nástroj, jenž by se dal použít pro odstranění nežádoucího materiálu, jako tomu je ve Velké Británii. Ze zmíněných výzkumů vychází i fakt, že 80 % rodičů nemá povědomí o tom, co jejich dítě na internetu dělá, a nevyužívají ani nabízené možnosti, jako jsou rodičovské zámky. Do budoucna by bylo dobré se soustředit nejen na děti, ale i na rodiče. Aby věděli, na co se u dětí zaměřit, jak sexting odhalit a jak mu předcházet.

2 Školská etopedická zařízení a jejich cílová skupina

Tato kapitola se věnuje dětem jako cílové skupině etopedických zařízení a popisu etopedických zařízení. Pro lepší pochopení a provázanost s tématem diplomové práce probíhalo v níže zmíněných etopedických zařízeních empirické šetření, které je podrobněji popsáno v kapitole 4. Součástí 2. kapitoly je také příloha A, která blíže specifikuje práci střediska výchovné péče v praxi.

2.1 Klientela školských etopedických zařízení

Cílovou skupinou etopedických zařízení mohou být děti v riziku poruch chování, děti s problémem v chování či děti, u kterých se již projevuje rizikové chování. Obecně můžeme poruchu chování chápat jako odchylku v oblasti socializace. Jedinec nerespektuje běžná pravidla a normy společnosti odpovídající jeho věku. Dítě normy chápe, ale nedokáže se jim podřídit a nerespektuje je. Na vzniku poruch chování se podílí biologické i sociální faktory, které se vzájemně ovlivňují. (Vágnerová, 2014)

Děti v riziku poruch chování se v důsledku životních překážek v socializaci můžou vyvíjet rizikově, a to v následujících oblastech:

- Ve společnosti – sem je možné zařadit násilí, antisociální jednání, sociokulturní znevýhodnění, předsudky, diskriminaci a další;
- Ve škole – šikana vrstevníky, odmítání spolužáky, nepřiměřené nároky na dítě či nevhodné kázeňské tresty;
- V rodině – vliv může mít nezletilá matka, neúplná nebo velmi početná rodina, zanedbávání, týrání, nedostatečné vedení rodičem, rodinné spory;
- Osobnost dítěte – nízká sebeúcta, absence sociálních dovedností, špatné sebepojetí, nízké IQ, hyperaktivita či temperament. (Hutyrová a kol., 2013)

Děti s problémem v chování jsou též označovány jako děti s problémovým chováním. Poruchy chování se vyvíjí kvůli působení rizikových faktorů. Problémové chování se vyznačuje menší intenzitou závažnosti. Patří sem například porušování dohod a pravidel či vyrušování během vyučovací hodiny. Děti s poruchou chování mají již závažnější diagnózy. Porucha chování je ze speciálně-pedagogického hlediska brána jako postižení, kdy se chování žáka výrazně liší od odpovídajících norem. Poruchy chování mají špatný vliv na školní výkon. Porucha chování se vyskytuje alespoň

ve dvou prostředích, přičemž jedním z nich je škola. Mohou mít velkou škálu projevů. Dle Slowíka (2016) se u dětí a dospívajících nejčastěji vyskytuje lhaní, různé zlovyky, záškoláctví, útoky, agresivita a šikanování, patologické závislosti jako nikotinismus a alkoholismus. Dále to mohou být závislosti na kultech a sektách, gamblerství a e-závislosti či suicidální jednání. (Slowík, 2016)

Z praxe je patrné, že děti s poruchou chování přibývá. Základní školy si s těmito dětmi neví rady. Školy totiž nedisponují dostatečným množstvím psychologů, speciálních pedagogů či sociálních pedagogů, kteří by dokázali pomoci těmto žákům. V nejčastějších případech se pak obrací na etopedická zařízení, konkrétně na střediska výchovné péče, která mohou realizovat diagnostiku dětí. Popis školských etopedických zařízení je zmíněn v následující podkapitole.

2.2 Školská etopedická zařízení

Děti a dospívající s poruchou chování nejčastěji končí v etopedických zařízeních. V České republice se souhrnně nazývají školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Řadí se sem dětské domovy se školou, výchovné ústavy či diagnostické ústavy. Patří sem i střediska výchovné péče. Uvedená školská zařízení poskytují péči jinak poskytovanou rodiči nebo jinými osobami, kterým bylo dítě svěřeno do péče příslušným soudním rozhodnutím. Děti a dospívající mají v těchto etopedických zařízeních plné přímé zaopatření. To znamená, že mají zajištěné jak ubytování, stravu, ošacení, učební pomůcky a potřeby, tak i kapesné, zdravotní péči a léčiva.

Diagnostický ústav

Jedná se o školské zařízení, kde jsou děti a dospívající přijímáni na základě rozhodnutí soudu – předběžné opatření. Člení se na dětský diagnostický ústav (DDÚ) a diagnostický ústav (DÚ). Návrh k soudu pro umístění do DÚ mohou podat rodiče, osoby odpovědné za výchovu nebo orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). Diagnostický ústav plní několik funkcí. První z nich je funkce diagnostická. Ta spočívá v detailní diagnostice klienta nejen po pedagogické, ale i po psychologické stránce. Další funkcí je vzdělávací, která zjišťuje, jakou má dítě nebo dospívající úroveň dosažených vlastností. Mohou se zde také stanovovat specifické potřeby učení. Terapeutická funkce pomáhá prostřednictvím psychologických a pedagogických činností k nápravě poruch v sociálních vztazích. Mezi další funkce můžeme zařadit

výchovnou a sociální, organizační či záchytnou a další. V České republice je úkolem diagnostických ústavů mimo jiné i zajišťování základních fyzických a psychologických potřeb dítěte. Především je ale potřeba analyzovat problémy dítěte a vypracovat výchovná doporučení, která budou realizována v ústavu, do něhož bude dítě následně opět umístěno soudním rozhodnutím. Případně vydávat doporučení pro rodiče nebo osoby odpovědné za výchovu, pokud institucionální výchova nařízena není. Doba, kdy by dítě mělo setrvat v diagnostickém ústavu, je 8 týdnů. V současnosti není výjimkou, že dítě zde zůstává i několik měsíců, v některých případech i déle. Dle Národního pedagogického institutu jsou do dětských diagnostických ústavů přijímány děti ve věku zpravidla od 6 let do ukončení povinné školní docházky, diagnostické ústavy pro mládež pečují obvykle o starší klienty, ale maximálně do 19 let. (Národní pedagogický institut, 2023, online) Nyní se v České republice nachází 12 diagnostických ústavů, z toho je 5 dětských diagnostických ústavů.

Dětský domov se školou

Dětský domov se školou, dále jen DDŠ, je zařízení pro výkon nařízené ústavní výchovy (ÚV) v případě, že má dítě závažné poruchy chování. Dále pečuje o děti s nařízenou ochrannou výchovou, dále jen OV, a též o nezletilé matky s nařízenou ÚV nebo OV spolu s jejich dětmi. Zpravidla jsou sem umísťovány děti ve věku od 6 let do ukončení povinné školní docházky. V DDŠ jsou děti rozděleny do takzvaných rodinných skupin. V jedné skupině je 5–8 dětí různého věku a pohlaví. V jednom DDŠ může být 2–6 rodinných skupin. Dle Slomka (2010) se děti do skupin zařazují podle vzdělávacích, výchovných a zdravotních potřeb. Na jejich výchovu a vzdělávání dohlíží učitelé, odborní vychovatelé, psychologové, speciální pedagogové a další pracovníci. (Slomek, 2010)

Výchovný ústav

Tato zařízení jsou určena dětem od 15 do 18 let, které mají závažné poruchy chování a u nichž byla nařízena ÚV nebo uložena OV a jsou sem svěřeny na základě nařízení soudu. Tyto ústavy se zřizují zvláště pro ty, kteří mají nařízenou ústavní výchovu s uloženou ochrannou výchovou. Dále pro nezletilé matky a jejich děti či pro ty, kteří potřebují a vyžadují výchovně léčebnou péči. Tyto skupiny mohou být i v rámci jednoho ústavu, ale v oddělených skupinách. Do ÚV mohou být přijímány děti starší 12 let, a to v případech, kdy mají uloženu OV a v jejich chování se projevují tak

závažné poruchy, které znemožňují dítěti pobyt v dětských domovech se školou. Ve výjimečných případech lze do ústavu umístit i dítě starší 12 let s nařízenou ÚV.

Potměšilová (2013) říká, že ochranná výchova je uložena soudem dítěti mezi 12. až 15. rokem, které spáchalo čin, za který lze dle trestního zákona uložit výjimečný trest. (Potměšilová, 2013) Co se týče těch, kteří vyžadují léčebně výchovnou péči, v nejčastějších případech se jedná o osoby trpící přechodnou či trvalou duševní poruchou, jež nevyžaduje péči ve zdravotnickém zařízení.

Středisko výchovné péče

Středisko výchovné péče, dále jen SVP, patří do soustavy sítě školských zařízení preventivně výchovné péče a školských zařízení pro výkon ÚV a OV. Střediska pomáhají nejen dětem, ale i jejich rodičům, rodinám a školám. Nenahrazují jiná školská výchovná a poradenská pracoviště, ale doplňují jejich služby o další, jako je preventivně výchovná, poradenská a terapeutická péče. Preventivně výchovnou péčí se myslí výchovně vzdělávací činnost zaměřená na předcházení poruchám chování nebo jejich nápravu (Valenta a kolektiv, 2014). Dále sem patří vypracování individuálního výchovného plánu společně s dítětem a rodiči. Jsou zde zmíněny krátkodobé i dlouhodobé cíle, na kterých bude dítě pracovat. Klientem může být dítě od 3 let až do ukončení přípravy na povolání, nejdéle však do 26 let. SVP nezabezpečují péči o klienty s předběžným opatřením, nařízenou ÚV nebo uloženou OV. Střediska výchovné péče se člení na ambulantní, celodenní a internátní. Délka internátního a celodenního pobytu je 6–8 týdnů. Dle Národního ústavu pro vzdělávání je aktuálně v České republice 37 středisek výchovné péče, která jsou zřizována Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Všechna školská zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy včetně středisek výchovné péče upravuje zákon číslo 109/2002 Sb. Celý název zákona je: Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. Tento zákon je účinný od 1. 7. 2002.

Z praxe vyplývá, že po pandemii covid-19 vzrostl počet klientů v těchto zařízeních, kteří mají úzkostné problémy, sebepoškozují se a mají značné problémy s docházkou do školy. Razantně přibylo i klientů ve věku 12 a více let, kteří mají zkušenosti s provozováním sextingu a dalších online rizikových jevů, jako je například kybershikana a podobně.

3 Prevence zaměřená na fenomén sextingu

Tato kapitola vysvětluje pojem prevence obecně a nabízí její možné dělení. Poté se věnuje prevenci zaměřené na sexting. Jak už jsem vysvětlila v předchozích kapitolách, sexting patří mezi online riziková chování a v dnešní době se s ním setkávají čím dál mladší děti a samozřejmě dospívající. Tomuto fenoménu je potřeba předcházet nejen ve školním prostředí, ale i v rodinném. Žijeme v digitálním světě a je hlavní, aby děti věděly, jak se bezpečně chovat na internetu. Spousta dětí si totiž neuvědomuje nástrahy online světa a naivně si myslí, že když někomu pošlou erotickou fotografii či video a poté to smažou, tak že už se v prostředí internetu nedá dohledat. Opak je ale pravdou.

Efektivním chováním proti online rizikovým jevům a zejména sextingu je prevence. Toto slovo pochází z latinského *praevenire*, což znamená něčemu předcházet. Čech (2012) hovoří o tom, že prevenci chápe jako nějaká opatření, která minimalizují škodlivé jevy a jejich důsledky. (Čech, 2012) Všeobecně můžeme prevenci dělit na primární, sekundární a terciální. Většinou se jedná o nějakou intervenci vzdělávacího, sociálního, zdravotního nebo výchovného charakteru, která zamezuje dalšímu vývoji a snaží se zmírnit již existující projevy rizikového chování – například sextingu. Dle autorů Bělíka a Svobody Hoferkové (2018) může být primární prevence specifická a nespecifická. Specifická prevence je nějaký systém služeb a organizací, které se zaměřují na práci se širokou společností, u níž je předpoklad pro rizikový vývoj. Snaží se tak omezit další nárůst nebo výskyt rizikových jevů. Nespecifická prevence obsahuje všechny metody a přístupy, které lze efektivně použít pro harmonický vývoj společnosti, u které je potenciál, že se bude chovat rizikově. Sem můžeme zařadit například efektivní trávení volného času – kroužky, koníčky, zájmy a další volnočasové aktivity. (Bělík, Svoboda Hoferková, 2018) Zatímco primární prevence se orientuje na širokou veřejnost, tak sekundární už pracuje přímo s těmi jedinci, u kterých je vysoká pravděpodobnost, že se stanou buď obětí, nebo pachatelem rizikových situací. Sekundární prevencí se zabývají zejména střediska výchovné péče, kterým se věnuje předchozí kapitola. Terciální prevence se už týká těch, kteří přicházejí pravidelně do kontaktu s nějakým rizikovým jevem. Tento typ prevence se týká spíše drogové problematiky.

3.1 Doporučení odborníků týkající se prevence sextingu

Sexting je v České republice rozšířený zejména u dospívajících, ale přichází s ním do styku i mladší děti, proto je z preventivního hlediska důležitá informovanost dětí o tomto fenoménu. Rodič či učitel může děti o tomto tématu poučit. Nicméně jako velice důležitý vnímám vztah rodič-dítě, který je založený na vzájemné důvěře. Dítě, jež důvěřuje svým rodičům, se nebojí v případě nějakých problémů přijít za rodiči a svěřit se jim. Rodiče tak mohou mít větší přehled o tom, co jejich dítě dělá ve svém volném čase.

Kopecký a kolektiv (2015) společně definovali zásady bezpečného užívání internetu v rámci sextingu následovně:

- Nikomu nikdy neříkejte své osobní údaje.
- Uvědomte si, že internet není anonymní prostor – každý lze dohledat.
- Nevěřte slibům, které vám dá někdo přes internet.
- Ověřujte si informace, které vám o sobě člověk řekne, a všímejte si rozporů.
- Nemusíte se bavit s druhou osobou na téma sexu a posílat jí eroticky laděný materiál.
- Pokud se chcete sejít s někým cizím, vždy by o tom měli vědět rodiče či nejbližší přátelé.
- Na své sociální profily si přidávejte pouze lidi, které znáte z reálného světa.
- Pokud budete komunikovat přes webkameru, ověřte si, že se jedná opravdu o danou osobu. (Kopecký a kolektiv, 2015, online)

Ze zahraničních zdrojů uvádí Zero Abuse Project následující preventivní opatření v rámci sextingu:

- Věřte svému instinktu. Pokud se vám to nezdá, neposílejte to dál.
- Nepodléhejte tlaku, kdy vám říkají, že musíte něco udělat, abyste si „vysloužili“ lásku. Přemýšlejte dvakrát, požádejte o radu, a když máte pochybnosti, uvědomte si, že to za to nestojí.
- Digitální komunikace není anonymní. Téměř vše lze vysledovat zpět ke zdroji prostřednictvím mobilních telefonů nebo internetu.
- Ne znamená ne. Když mluvíte o sexuální aktivitě, sextingu nebo jakémkoli sexuálním nátlaku, uvědomte si, že „ne“ je celá věta. Respektujte slovo „ne“

a respektujte hranice lidí, na kterých vám záleží. (Zero Abuse Project, 2023, online)

Centrum pro výzkum kyberšikany pod záštitou autorů Hinduji a Patchina vydalo v roce 2018 rady pro dospívající, které se týkají sextingu. Výměna nahých obrázků či videí je u dětí nezákonná a může vést k velkým komplikacím v pozdějším životě. Dobře si rozmyslete, než se vyfotíte, komu fotografii či video pošlete. Dle autorů je potřeba dodržovat 10 základních zásad:

- Odstraňte jakékoli nahé fotografie, které vám byly poslány.
- Nedistribuuje dále nahé fotografie, které vám byly poslány.
- Ignorujte nebo odmítněte jakékoli žádosti ostatních o poslání nahé fotografie.
- Zablokujte si kontakty, které vám působí nepohodlí tím, jak s vámi mluví nebo co vám posílají.
- Neodpovídejte osobě, která po vás vyžaduje citlivé fotografie.
- Nepodporujte a nerozesílejte své nahé fotografie, nejste kus masa.
- Sexting nedefinuje zdravý, funkční a romantický vztah.
- Odesílejte obrázky, které jsou současné, ale neexplicitní.
- Pokud obdržíte nebo vám někdo ukáže nahou fotografii někoho, koho znáte, kontaktujte ho, abyste jí/mu řekli, že jejich nahé fotografie jsou šířeny.
- Informujte dospělého, pokud vám jde o blaho osoby na obrázku. (Hinduja, Patchin, 2018, online)

Každá strana má dvě mince. Nejenom děti, ale i rodiče by měli dodržovat pravidla bezpečného užívání internetu. Důležitější je ale všimnout si toho, co dělá dítě na internetu a sociálních sítích. Je potřeba s dětmi mluvit a diskutovat o rizicích internetu, ptát se jich, co na sociálních sítích dělají a s kým komunikují. Pokud se vám dítě svěří nebo přijdete na to, že se stalo obětí sextingu, situaci řešte například s Policií České republiky. V žádném případě nezakazujte dítěti používání počítače či mobilního telefonu. Dítě si vždy najde jinou cestu, jak se dostat k internetu.

4 Zkušenosti klientů etopedických zařízení se sextingem

Tato kapitola se věnuje koncepci, strategii a sběru dat, následně stanovuje hypotézy a poté je vyhodnocuje. Vztahové hypotézy jsou stanoveny pomocí metody chí-kvadrátu. Následně zmiňuje deset doplňujících otázek a ve shrnutí zhodnocuje celé výzkumné šetření.

Toto výzkumné šetření vychází nejčastěji z výzkumu autorů Veroniky Krejčí a Kamila Kopeckého, který probíhal v roce 2010 až 2011. Tento výzkum nese název *Nebezpečí elektronické komunikace 2*. Z výzkumné zprávy je patrné, že 10,44 % dětí odeslalo další osobě nějakou sexuálně laděnou fotografii. Zda je toto jednání rizikové, potvrdilo 71,18 % respondentů. (Krejčí, Kopecký, 2011, online) Dalším výzkumem, který je zmíněn, je výzkum z roku 2017 autorů Kamila Kopeckého a René Szotkowského, jenž se uskutečnil ve spolupráci se společností O2 Czech Republic. Nazývá se *Sexting a rizikové seznamování českých dětí v kyberprostoru*. Tito autoři rovněž zaštiťují projekt *E-Bezpečí*, který je zaměřený na vzdělávání, prevenci, výzkum a osvětu v oblasti spojené s rizikovým chováním na internetu, kam sexting spadá. Ze shrnujících informací tohoto výzkumu vyplývá, že sexting je u českých dětí poměrně hodně rozšířen, kdy ho provozuje zhruba 15 % dětí ve věku od 8 do 17 let. (Kopecký, Szotkowski, 2017, online) Poslední výzkum, který je zmíněn, je výzkum společnosti ESET software spol. s.r.o. a Policie České republiky s názvem *To nevymažeš!*. Tento výzkum probíhal v roce 2022. Z výzkumu je patrné, že 14 % nezletilých někdy někomu poslalo svou vlastní intimní fotografii či video. Nejčastějšími oběťmi jsou dívky. (Hodačová, 2022, online)

4.1 Koncepce, strategie a sběr dat výzkumného šetření

Výzkumné šetření se zabývá fenoménem sextingu u klientů etopedických zařízení napříč Českou republikou, kteří jsou zároveň žáky 5. až 9. ročníku základních škol. Výzkumné šetření je realizováno pomocí kvantitativní metody. Koncepce, strategie a sběr dat vychází z literatury od autorů Gavory a Chráska.

Cílem výzkumného šetření bylo zmapovat povědomí klientů etopedických zařízení o fenoménu sextingu. Významnou součástí diplomové práce bylo vymezení výzkumného problému. Chráska ve své knize *Metody pedagogického výzkumu (2016)*

popisuje, že korektně formulovaný výzkumný problém je otázka, jež by měla vyjadřovat vztah mezi proměnnými.

Hlavní výzkumný problém zní: *Jaká je zkušenost klientů etopedických zařízení se sextingem?*

Dle Gavory (2000) výzkumný problém obsahuje pojmy, které je potřeba vysvětlit. Je to z toho důvodu, aby lidé správně pochopili to, co výzkumník zkoumá. Odstraní se tak nejednoznačnost ve výzkumu (Gavora, 2000). Níže definuji hlavní pojmy výzkumného problému. Jako podklad pro vysvětlení pojmů jsem využila: *Výkladový slovník z pedagogiky, Pedagogický slovník, Slovník spisovné češtiny a Slovník sociální patologie.*

- Zkušenost = poznatek, prožitek, hodnocení či postoj získaný bezprostředním kontaktem s realitou,
- Etopedická zařízení = specializovaná zařízení pro děti a mládež s poruchou chování,
- Sexting = distribuce fotografií a videí intimního charakteru. Tyto fotografie a videa oběti pořizují samy s úmyslem zaujmout, nebo na žádost útočníka, který tyto intimní materiály pak využije jako prostředek k vydírání oběti.

Pro výzkumné šetření byl zvolen jako výzkumný nástroj dotazník. Podle Gavory (2010) je dotazník nejfrekventovanější metodou zjišťování údajů. Dotazník je tedy určen pro hromadné získávání údajů. (Gavora, 2010) Je nestandardizovaný, tedy je složen z otázek, které jsem si sestavila sama na základě výše uvedené literatury. Před začátkem výzkumného šetření byl realizován předvýzkum, při kterém došlo k úpravě otázek tak, aby byly lépe srozumitelné pro děti. Předvýzkum probíhal u 6 kolegů a jejich 10 dětí ve věku 12–15 let. Kolegové a jejich děti mi pomohli upravit otázky tak, aby byly dostatečně srozumitelné i pro mladší žáky. Poté, co byly otázky upraveny, byl dotazník distribuován mezi klienty etopedických zařízení jak v papírové, tak v elektronické podobě. Dotazník obsahuje úvod, kde se představuji jako autorka a vysvětluji důvod, proč realizuji výzkumné šetření. Zde je zdůrazněno i to, že dotazník je anonymní. Po představení následují otázky, kterých je celkem 21. Jedná se o otázky uzavřené a polouzavřené.

Sběr dat se uskutečnil v říjnu až listopadu roku 2023. Vzhledem k tomu, že ne každé etopedické zařízení disponuje počítači nebo tablety, rozhodla jsem se dotazníky vytisknout a poslat v papírové podobě přímo do těchto zařízení. Poté buď na vlastní náklady, nebo na náklady etopedických zařízení se mi vyplněné dotazníky vrátily zpět.

Mezi etopedická zařízení, kam byly dotazníky distribuovány, patří dětský domov se školou, diagnostický ústav, středisko výchovné péče a výchovný ústav. Dotazník dostali jen ti žáci, kteří měli zájem o jeho vyplnění a zároveň splňovali podmínku ohledně stanoveného rozmezí ročníků základní školy a též byli v danou chvíli klienty etopedických zařízení. Pro získání co největšího počtu respondentů byl vytvořen i QR kód, kdy po jeho načtení byl jednodušší přístup k dotazníku a byla možnost ho vyplnit i pomocí mobilního telefonu. QR kódy jsem vytiskla a po domluvě s vedením, zejména SVP, jsem je vystavila v čekárnách ambulantních pracovišť. Výzkumného šetření se zúčastnilo celkem 107 respondentů.

4.2 Stanovení hypotéz

Po určení výzkumného cíle a výzkumného problému následoval další krok, a to formulace hypotéz. Gavora (2010) definuje hypotézu jako vědecký předpoklad, který byl vyvozený na základě vědecké teorie. Existují zlatá pravidla hypotéz – to znamená 3 základní vlastnosti, jež definují hypotézu.

- 1) Hypotéza je tvrzení, které se vyjadřuje oznamovací větou. Na konci výzkumu ji musíme buď potvrdit, nebo vyvrátit.
- 2) Hypotéza definuje vztah mezi dvěma proměnnými.
- 3) Hypotéza se musí dát empiricky zkoumat. Její proměnné se musí dát měřit.
(Gavora, 2010).

Pro své výzkumné šetření jsem si stanovila následující hypotézy:

H1: Více než 11 % nezletilých dotázaných někdy někomu poslalo vlastní intimní fotografii či video.

Tato hypotéza je podložena výzkumem společnosti ESET a Policie ČR. Uvádí, že 14 % nezletilých dotazovaných poslalo svůj eroticky laděný materiál nejčastěji jako lechtivý dárek či jako provokaci. (Hodačová, 2022, online) Z výzkumu na téma sexting a rizikové seznamování českých dětí v kyberprostoru je zřejmé, že přes 15 % dětí

rozeslalo svou intimní fotografii nebo video. (Kopecký a Szotkowski, 2017, online)
Dle výzkumu Krejčí a Kopeckého z roku 2010–2011 je patrné, že přes 10 % českých dětí alespoň jednou odeslalo někomu svou sexuálně laděnou fotografii nebo videozáznam. (Krejčí, Kopecký, 2011, online)

H2: Více než 18 % dětí, které někdy odeslaly svůj intimní materiál, má zkušenost, že tento materiál byl zneužit. (Zneužit znamená odeslán dalším osobám, zveřejněn, umístěn na webový pornografický server, použit k vydírání)

Až pětina dětí se setkala se zneužitím své intimní fotografie či videa. U dětí do patnácti let se se zneužitím intimní fotografie či videa setkala 26 % dětí. Dle společnosti ESET dochází ke zneužití nejčastěji z důvodu pomsty zklamaných partnerů po rozchodu. (Hodačová, 2022, online)

H3: Hlavní motivací pro provozování sextingu je ve více než 38 % případů „Dárek pro přítele či přítelkyni“.

Děti sexting provozují nejčastěji v rámci svých partnerských vztahů. Intimní materiály odesílají nejčastěji jako dárek pro přítele či přítelkyni, případně jako odpověď na tyto dárky, které jim přítel/přítelkyně zaslal/a. Z výzkumu je patrné, že rozesílání svých intimních materiálů jako dárek příteli nebo přítelkyni provozuje až 38,53 % dětí. (Kopecký a Szotkowski, 2017, online)

H4: Více než 71 % dětských respondentů vnímá sexting jako rizikový fenomén.

Z výzkumné zprávy s názvem *Nebezpečné komunikační praktiky 2* vyplývá, že 71,18 % dotazovaných dětí potvrdilo, že je sexting rizikový. (Krejčí, Kopecký, 2011, online)
Další výzkum poukazuje na to, že naprostá většina respondentů vnímá sexting jako vysoce rizikový fenomén. V tomto případě se jednalo až o 74 % dětí. (Kopecký a Szotkowski, 2017, online)

H5: Dotazovaní žáci 5. a 6. ročníků mají menší zkušenost se sextingem než dotazovaní žáci 9. tříd.

Z výzkumné zprávy autorů Hinduji a Patchina z roku 2022 je patrné, že děti ve věku 12 let spíše sexuálně laděný materiál obdržely od druhé osoby, a to v 11,4 % případů. Děti ve věku 12 let, které odeslaly svůj intimní materiál, bylo podle výzkumu 7,2 %. U starších dětí ve věku 15 let odeslalo svoji intimní fotografii 15,7 % a obdrželo od jiné

osoby 24 % dětí. Na základě podložených dat je patrné, že mladší děti, tedy žáci 5. a 6. ročníků, mají menší zkušenost se sextingem než žáci 9. ročníků základní školy. (Hinduja, Patching, 2022, online)

H6: O 10 % více dívek než chlapců někdy zaslalo svou intimní fotografii.

Z výzkumu Kopeckého a kolektivu z roku 2021 je zřejmé, že rozesílalo vlastní intimní fotografie 15,7 % dětí, z toho 51,1 % dívek a 48,2 % chlapců. (Kopecký a kolektiv, 2021)

H7: V případě zneužití intimního materiálu se nejčastěji dítě svěří svým rodičům ve více než 38 % případů.

V případě, že dojde ke zneužití intimního materiálu dítěte a začne být šířený online prostředím, rodičům se s tímto problémem svěří děti ve 38,8 % případů. Alarmující je fakt, že jako druhé nejčastější řešení dítě volí to, že se nesvěří vůbec nikomu, a to až v 32,9 % případů. (Kopecký a Szotkowski, 2017, online)

4.3 Vyhodnocení hypotéz

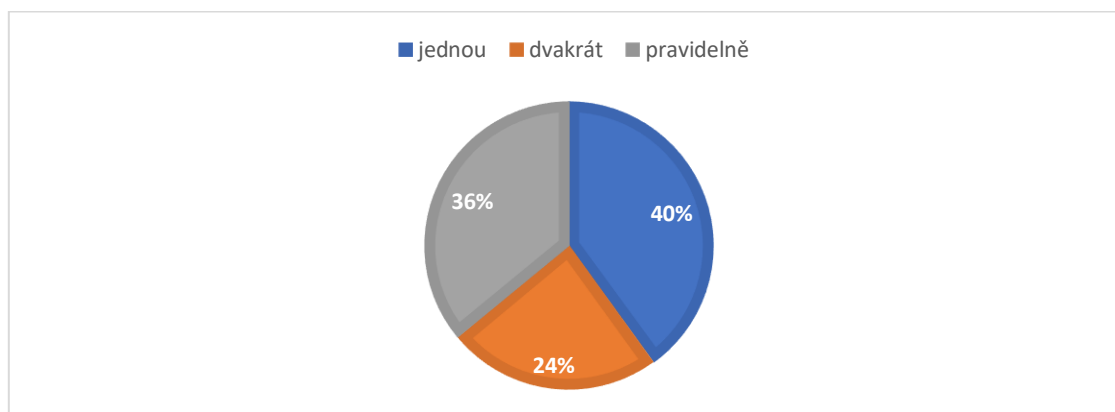
Pro účely výzkumného šetření bylo také sestaveno celkem 7 hypotéz, viz podkapitola 4.2. Každá z těchto hypotéz byla stanovena na základě výsledků z odborných výzkumů zmíněných výše. Hypotézy H5 a H6 jsou vyřešeny pomocí statistických metod pro testování hypotéz chí-kvadrátu, konkrétně je použit test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku u H5 a specifický typ kontingenční tabulky, tzv. čtyřpolní tabulka, která je použita pro H6. Tyto metody, s nimi související vztahy a vzorce byly nastudovány podle publikace *Metody pedagogického výzkumu* dle Chrásky z roku 2016.

Hypotéza H1: Více než 11 % nezletilých dotázaných někdy někomu poslalo vlastní intimní fotografii či video.

Z výsledků výzkumného šetření je zjištěno, že ze 107 účastníků někdy poslalo svou intimní fotografii či video 25 účastníků, což odpovídá asi 23,36 % případů. Hypotézu H1 **přijímám.**

Z těchto 25 dotázaných, kteří odpověděli, že již někdy odeslali svůj intimní materiál, jich 10 poslalo tento materiál pouze jednou, 6 poslalo dvakrát a 9 posílá pravidelně.

Graf 2: Frekvence posílání intimního materiálu

Celkový počet respondentů v grafu n = 107

Hypotéza H2: Více než 18 % dětí, které někdy odeslaly svůj intimní materiál, má zkušenost, že tento materiál byl zneužit. (Zneužit znamená odeslán dalším osobám, zveřejněn, umístěn na webový pornografický server, použit k vydírání).

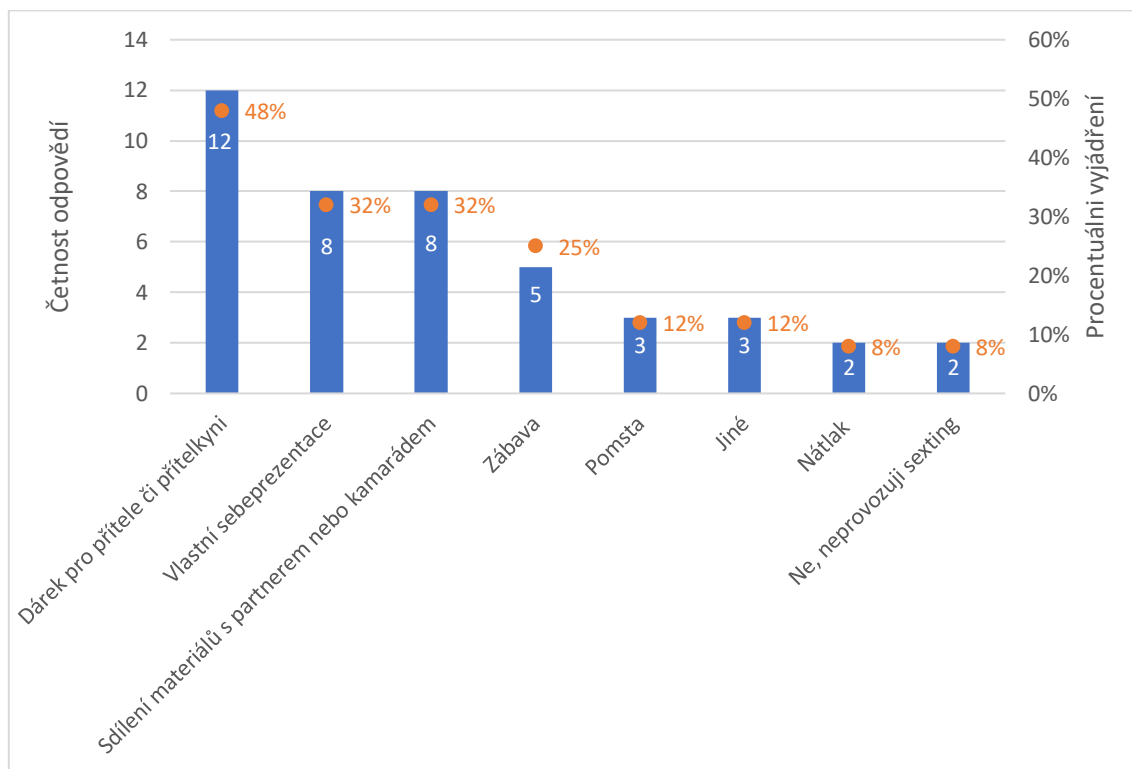
Při ověřování této hypotézy se vychází z výsledků hypotézy číslo 1, kde bylo zjištěno, že celkem 25 dotazovaných někdy odeslalo svůj intimní materiál (fotografii či video). Těchto 25 respondentů je použito jako zkoumaná množina pro hypotézu 2. Na této množině 25 vzorků bylo testováno (pomocí dotazníkové otázky č. 20), u kolika procent byl tento materiál zneužit. Z výsledků vyplývá, že intimní materiál byl zneužit celkem u 5 dotazovaných, což je 20 % z celkového počtu respondentů, kteří někdy odeslali svůj intimní materiál.

Hypotézu H2 **přijímám.**

Hypotéza H3: Hlavní motivací pro provozování sextingu ve více než 38 % případů je „Dárek pro přítele či přítelkyni“.

Pro ověření této hypotézy vycházíme z poznatků hypotézy 1, kde bylo zjišťováno, kolik respondentů někdy poslalo svou intimní fotografii nebo video. Z výsledků hypotézy H1 vyplynulo, že ze všech respondentů jich poslalo svůj intimní materiál celkem 25. U těchto 25 dotázaných je testováno, zda v otázce motivace byla zaškrtnuta volba „Dárek pro přítele či přítelkyni“. Dále je také testováno, zda je tato volba nejčastěji zvolená.

Graf 3: Motivace k sextingu u respondentů, kteří někdy poslali svůj intimní materiál

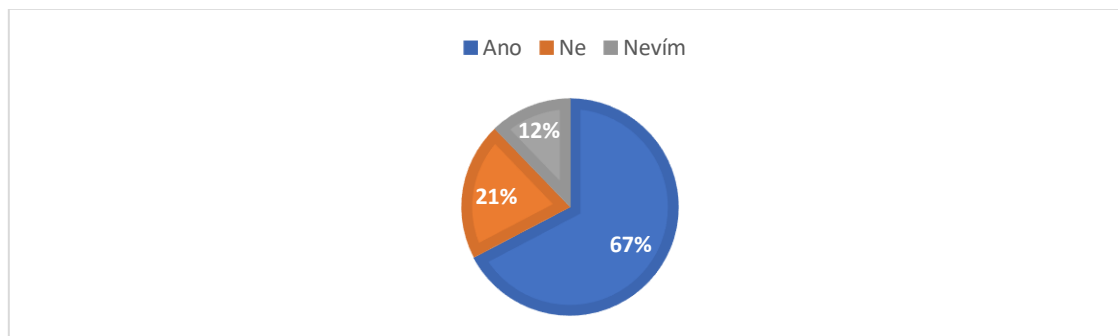
Počet respondentů $n = 107$; zobrazeny pouze odpovědi m respondentů, kteří odeslali svůj intimní materiál $m = 25$, procentuální zobrazení se vztahuje také k $m = 25$; bylo možno označit více odpovědí, pro celkový součet $\neq m$; 82 respondentů (76,64 %) neodeslalo svůj intimní materiál, tato skupina tudíž v grafu není zobrazena

Bylo zjištěno, že dárek pro přítele nebo přítelkyni je nejčastější motivací pro provozování sextingu, a to dokonce ve 48 % případů. Hypotézu H3 tedy **přijímám**.

Hypotéza H4: Více než 71 % dětských respondentů vnímá sexting jako rizikový fenomén.

Pro potvrzení nebo vyvrácení této hypotézy je použita především dotazníková otázka č. 18. Respondenti jsou dotazováni, zda vnímají sexting jako rizikový. Z celkového počtu 107 dotazovaných jich 72 odpovědělo, že vnímá sexting jako rizikový. Toto číslo odpovídá přibližně 67,29 %. Celkem 22 respondentů (20,56 %) odpovědělo, že nevnímá sexting jako rizikový, a 13 respondentů (12,15 %) neví.

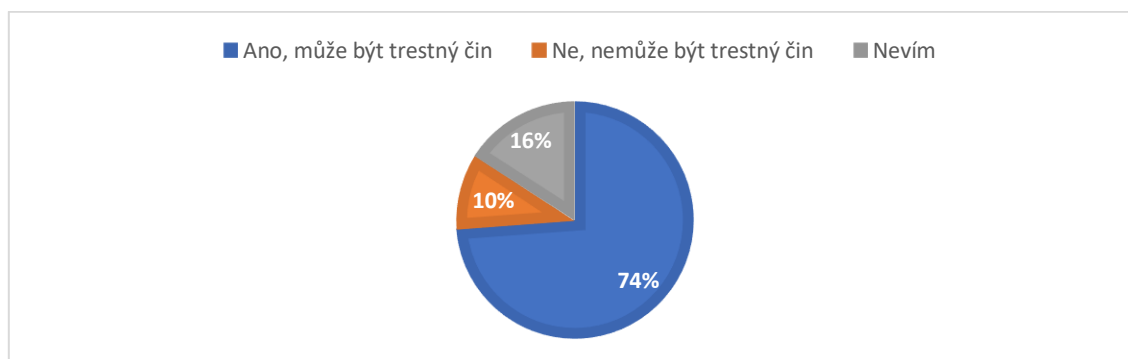
Graf 4: Počet respondentů, kteří si myslí, že je sexting rizikový

Celkový počet respondentů v grafu $n = 107$

Celkem 79 respondentů si myslí, že sexting je za určitých podmínek trestným činem. Z celkového počtu to představuje 73,83 %, 11 respondentů si myslí, že není, a 17 respondentů označilo odpověď nevím.

Graf 5: Přesvědčení o trestnosti sextingu

Celkový počet respondentů v grafu $n = 107$

Za rizikový fenomén jej považuje pouze 67,29 %, tedy hypotézu H4 na základě výsledků **zamítám**.

Hypotéza H5: Dotazovaní žáci 5. a 6. ročníků mají menší zkušenost se sextingem než dotazovaní žáci 9. tříd.

Vzhleden k tomu, že se jedná o zkušenost se sextingem, tak pro ověření této hypotézy jsou využita jak data z dotazníku ohledně situace, kdy respondent intimní materiál posílal, tak data, kdy respondent tento materiál přijal. Z celkového počtu 107 studentů jsou vyfiltrováni také jen ti z 5., 6. a 9. ročníků. Tento přehled poskytuje následující tabulka.

Tabulka 2: Zkušenost se sextingem žáků 5. a 6. ročníku v porovnání s 9. ročníkem

	Počet respondentů	Odeslalo	Přijalo	Celková zkušenost
5. ročník	14	1	3	3
6. ročník	12	2	7	7
9. ročník	30	12	19	19
Celkem	56	14	29	29

***Bez duplicit** = Pokud respondent zároveň odeslal i přijal intimní materiál, do celkového součtu bude započítán pouze 1x.

Pro ověření této hypotézy použijeme metodu testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku.

Tabulka 3: Kontingenční tabulka pro hypotézu H5

		Navštěvovaný ročník			Σ
		5.	6.	9.	
Má zkušenost se sextingem	Ano	3 (7,25)	7 (6,22)	19 (15,54)	29
	Ne	11 (6,75)	5 (5,78)	11 (14,46)	27
	Σ	14	12	30	56

Nejprve je stanovena nulová a alternativní hypotéza:

H_0 – Mezi navštěvovaným ročníkem a zkušeností se sextingem není závislost

H_A – Žáci 9. ročníku mají větší zkušenost se sextingem než žáci 5. a 6. ročníku

Čísla v kontingenční tabulce v závorkách představují očekávanou četnost O (odpovídající nulové hypotéze H_0) a tato četnost je spočtena pomocí vzorce:

$$O = \frac{14 \cdot 29}{56} = 7,25$$

Ze vzorce vyplývá, že jde o součet marginálních četností dělený celkovou četností odpovědí. Na základě kontingenční tabulky můžeme následně dopočítat testové kritérium pro naši kontingenční tabulku.

Tabulka 4: Výpočet testového kritéria chí-kvadrátu pro kontingenční tabulku

Pozorovaná četnost P	Očekávaná četnost O	$P - O$	$(P - O)^2$	$\frac{(P - O)^2}{O}$
3	7,25	-4,25	18,063	2,491
7	6,22	0,78	0,608	0,098
19	15,54	3,46	11,972	0,77
11	6,75	4,25	18,063	2,676
5	5,78	0,78	0,608	0,105
11	14,46	-3,46	11,972	0,828
$\Sigma 56$	$\Sigma 56$			$\Sigma 6,969$

Výsledné testové kritérium χ^2 lze dopočítat jako sumu posledního sloupce tabulky výše, a to podle vzorce:

$$\chi^2 = \sum \frac{(P - O)^2}{O}$$

Jak je vidět v poslední buňce tabulky, testové kritérium je v našem případě

$$\chi^2 = 6,969$$

Pro výsledné porovnání musí být ještě zjištěn stupeň volnosti, který lze pro kontingenční tabulku o r řádcích a s sloupcích dopočítat podle vztahu:

$$f = (r - 1) \cdot (s - 1) = (2 - 1) \cdot (3 - 1) = 2$$

Nyní již je možno stanovit kritickou hodnotu. Zvolili jsme, že použijeme hladinu významnosti 0.05 (5 %), stupeň volnosti byl pro tento případ vypočítán 2. Kritická hodnota je tedy dle tabulek: $\chi_{0,05}^2(2) = 5,991$.

Z porovnání vyplývá, že vypočítané testové kritérium $\chi^2 = 6,969$ je vyšší než kritická hodnota 5,991, proto můžeme odmítnout nulovou hypotézu. Bylo tedy prokázáno, že mezi ročníky a zkušeností se sextingem je statisticky významná souvislost. Hypotézu H_5 tedy **přijímám**.

Hypotéza H6: O 10 % více dívek než chlapců někdy zaslalo svou intimní fotografii.

Z celkového počtu 107 dotazovaných je 56 chlapců a 51 dívek. Z 56 dotazovaných chlapců jich 10 odeslalo svůj intimní materiál. Svůj intimní materiál neodeslalo 46 chlapců. V případě dívek odeslalo z celkového počtu 51 svůj intimní materiál celkem 15 dívek. Svůj intimní materiál neodeslalo zbylých 36 dívek.

K ověření této hypotézy použijeme opět metodu chí-kvadrát, tentokrát ovšem lze využít zjednodušenou kontingenční tabulku, tzv. čtyřpolní tabulku, protože hodnoty v tabulce nabývají pouze dvou hodnot (chlapec a dívka). Čtyřpolní tabulku můžeme zvolit i proto, že celkový počet respondentů je větší než 40.

Prvním krokem je opět stanovení nulové a alternativní hypotézy:

H_0 – Svou intimní fotografii zaslal stejný počet chlapců i dívek

H_A – Počet dívek a chlapců, kteří odeslali svou intimní fotografii, je rozdílný

Nyní již může být vytvořena čtyřpolní tabulka.

Tabulka 5: Čtyřpolní tabulka pro hypotézu H6

		Odeslal/a svou intimní fotografii?		Σ
		Ano	Ne	
Pohlaví	Dívka	(a) = 15	(b) = 36	(a+b) = 51
	Chlapec	(c) = 10	(d) = 46	(c+d) = 56
	Σ	(a+c) = 25	(b+d) = 82	n = 107

Standardně bychom mohli postupovat stejně jako u hypotézy H5 pro kontingenční tabulku, ale v případě použití čtyřpolní tabulky lze testové kritérium spočítat vztahem:

$$\chi^2 = n \cdot \frac{(ad - bc)^2}{(a + b) \cdot (a + c) \cdot (b + d) \cdot (c + d)}$$

Po dosazení získáme:

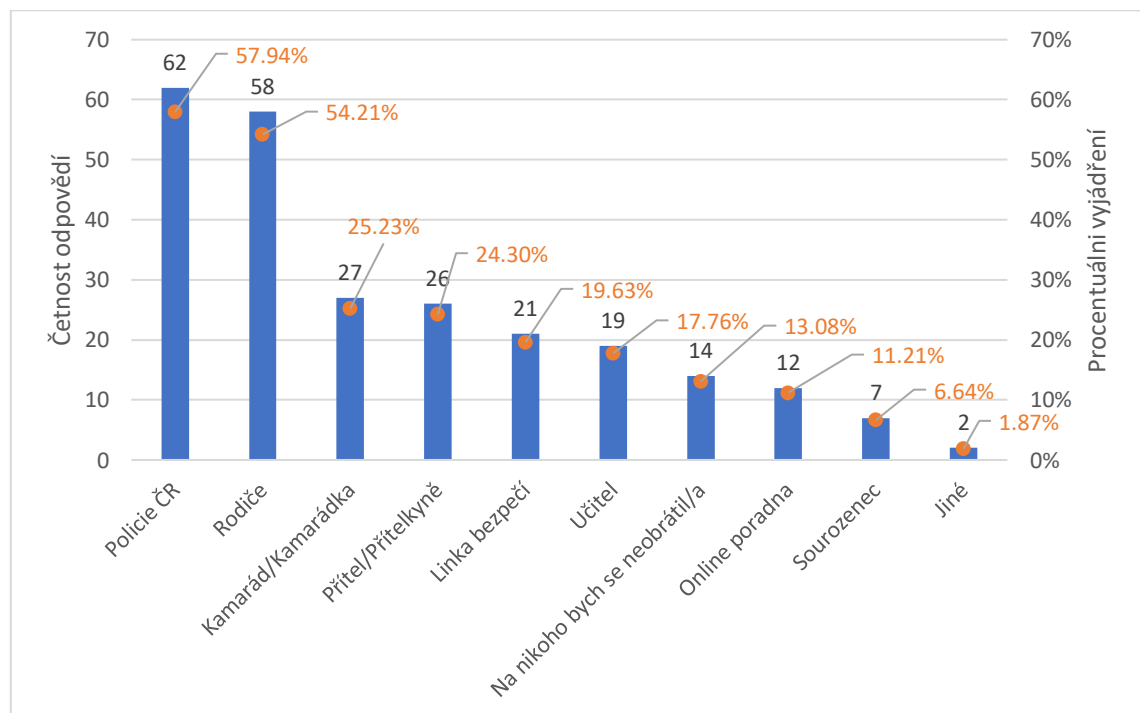
$$\chi^2 = 107 \cdot \frac{(15 \cdot 46 - 36 \cdot 10)^2}{51 \cdot 25 \cdot 82 \cdot 56} = 1,99$$

Následně je nutno stanovit kritickou hodnotu. Zvolili jsme, že použijeme hladinu významnosti 0.05 (5%), stupeň volnosti je pro případ čtyřpolní tabulky 1. Kritická hodnota je tedy dle tabulek: $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$. Při porovnání vypočteného testového kritéria $\chi^2 = 1,99$ a kritické hodnoty 3,841 zjišťujeme, že kritická hodnota je vyšší, tedy odmítáme alternativní hypotézu a přijímáme nulovou hypotézu. Není tedy prokázáno, že mezi počtem chlapců a dívek, kteří někdy poslali svou intimní fotografii, jsou statisticky významné rozdíly. Hypotézu H6 **zamítám**.

Hypotéza H7: V případě zneužití intimního materiálu se nejčastěji dítě svěří svým rodičům ve více než 38 % případů.

Pro ověření této hypotézy je vzato v potaz všech 107 odpovědí, kde je zkoumána četnost zaškrtnutí jednotlivých položek. Je zjišťováno, jak moc častá je odpověď, že by se dotazovaný při zneužití intimního materiálu svěřil rodičům. Jak je patrné z následujícího grafu, při zneužití intimního materiálu by dotazovaní nejčastěji kontaktovali policii, teprve až na druhém místě by se svěřili rodičům. Hypotézu H7 na základě výsledků **zamítám**.

Graf 6: Komu by se dotazovaný svěřil při zneužití intimního materiálu

Celkový počet respondentů v grafu $n = 107$; bylo možno označit více odpovědí, pro celkový součet $\neq n$

4.5 Analýza doplňujících otázek

Po vyhodnocení stanovených hypotéz vzešlo z výzkumného šetření ještě deset otázek (DO1–DO10), které by mohly být použity jako doplňující a mohou nám pomoci pochopit některé souvislosti a zajímavá fakta o sextingu žáků 5. až 9. ročníku. Tato podkapitola se těmto otázkám věnuje.

DO1: Jaké je pohlaví a věkové složení účastníků dotazníkového šetření?

Do dotazníkového šetření se zapojilo celkem 107 respondentů, z nichž je 51 žen, což je 47,66 % z celkového počtu, a 56 mužů, což je 52,34 %.

Jak již bylo zmíněno výše, z celkového počtu 107 respondentů bylo rozdělení do ročníků následující:

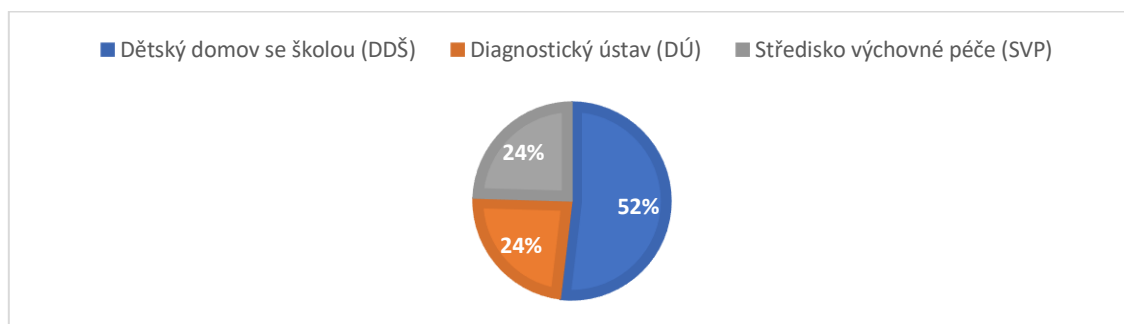
- 5. ročník: 14 účastníků, tj. asi 13,08 %
- 6. ročník: 12 účastníků, tj. asi 11,21 %
- 7. ročník: 22 účastníků, tj. asi 20,56 %
- 8. ročník: 29 účastníků, tj. asi 27,1 %
- 9. ročník: 30 účastníků, tj. asi 28,04 %

Nejvíce zastoupeni jsou tedy žáci 9. ročníku, kteří jsou následováni žáky 8. ročníku.

DO2: Jaká zařízení navštěvují účastníci dotazníkového šetření?

Všech 107 respondentů bylo také tázáno, které zařízení navštěvují. Dotazník obsahoval původně čtyři možné typy zařízení, ovšem položku výchovný ústav nevyplnil nikdo z respondentů, jelikož výchovné ústavy jsou určeny pro studenty středních škol, to znamená 15–18 let. Ve výjimečných případech zde může být umístěno dítě od 12 let věku. V žádném z oslovených výchovných ústavů dítě ve věku 12–15 let umístěno nebylo. Nejvíce respondentů navštěvuje Dětský domov se školou (DDŠ), to je celkem 55 účastníků, což je přibližně 51,4 %, následuje Středisko výchovné péče (SVP) s 26 účastníky (přibližně 24,3 %) a Diagnostický ústav (DÚ), který navštěvuje 25 účastníků, což je přibližně 23,36 %. Rozložení navštěvovaných zařízení je patrné z následujícího grafu.

Graf 7: *Etopedická zařízení, která navštěvují nebo v nich absolvují pobyt respondenti*

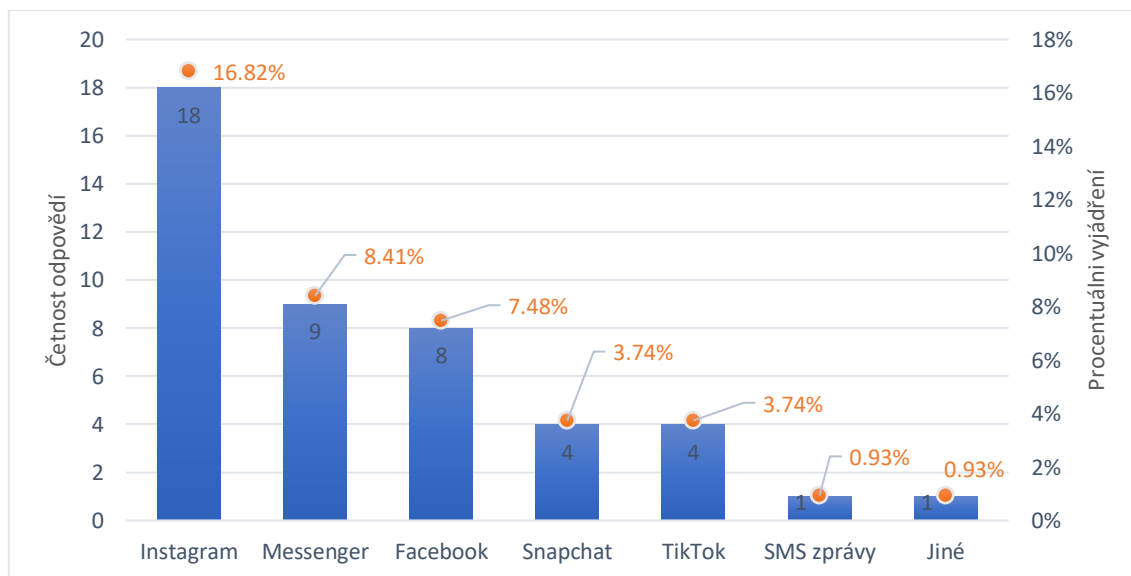

Celkový počet respondentů v grafu $n = 107$

DO3: Která média účastníci nejčastěji používají k provozování sextingu?

Z analýzy odpovědí 25 respondentů, kteří uvedli, že posílali svůj intimní materiál, bylo zjištěno, že nejčastěji v 16,72 % (z celkového počtu respondentů) použili sociální síť Instagram, následuje Messenger a Facebook. Celkové výsledky jsou patrné v následujícím grafu.

Graf 8: *Použití jednotlivých komunikačních kanálů k provozování sextingu*

Počet respondentů $n = 107$; zobrazeny pouze odpovědi m respondentů, kteří odeslali svůj intimní materiál $m = 25$, procentuální zobrazení se vztahuje také k $m = 25$; bylo možno označit více odpovědí, pro celkový součet $\neq m$; 82 respondentů (76,64 %) neodeslalo svůj intimní materiál, tato skupina tudíž v grafu není zobrazena

DO4: Používají respondenti nějakou formu anonymity, a dokonce by odeslali své fotografie zcela neznámému člověku?

Respondenti, kteří poslali svůj intimní materiál, ve 48 % nepoužívají žádnou formu anonymity. Pokud již nějakou formu anonymity používají, bývá to nejčastěji zakrytý obličej, a to ve 24 % případů.

U respondentů, kteří odeslali svůj intimní materiál, bylo také zjišťováno, zda jej posílali pouze známým osobám, nebo dokonce i někomu úplně neznámému. Bylo zjištěno, že 6 dotázaných z 25 odeslalo svůj erotický materiál zcela neznámé osobě, což představuje 24 %!

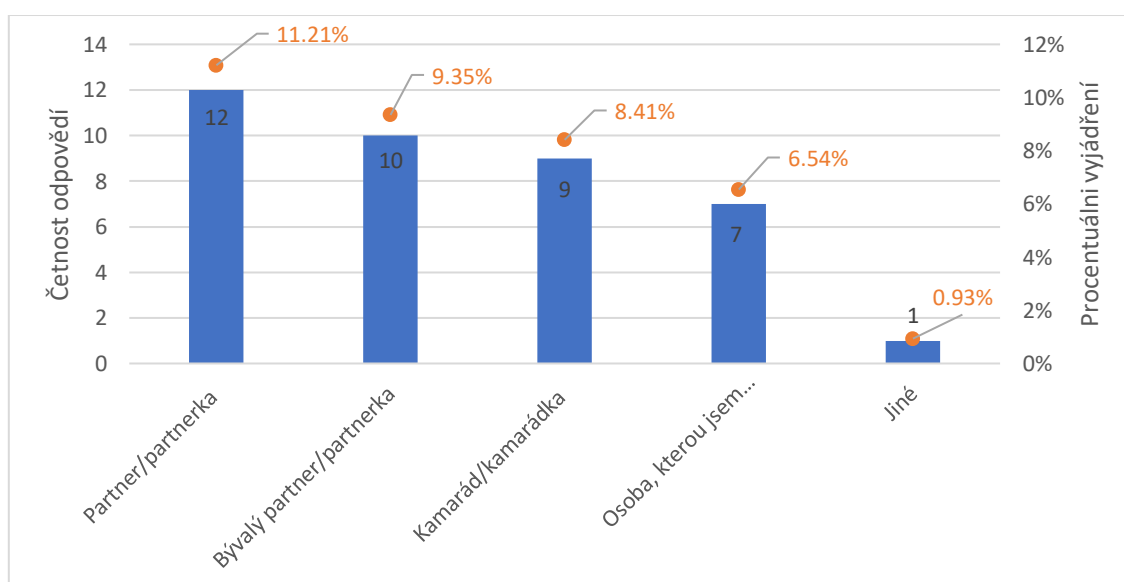
DO5: Kolika dotazovaným se stala někdy situace, kdy byl jejich sdílený erotický materiál zveřejněn nebo jinak zneužit?

Z výsledků šetření vyplývá, že u 5 dotázaných byl jejich sdílený materiál zneužit (myšleno odeslán dál bez jejich souhlasu, případně někde veřejně sdílen). V kontextu celkového počtu dotázaných, kteří intimní materiál odeslali, to činí 20%!

DO6: Komu účastníci nejčastěji posílají své fotografie nebo videa?

Z dotazníku je zřejmé, že nejčastěji dotazovaní posílají svůj intimní materiál současným partnerům. V závěsu jsou bývalí partneři a kamarádi. Kompletní přehled výsledků vykresluje následující graf.

Graf 9: Nejčastější příjemci intimních fotografií nebo videí

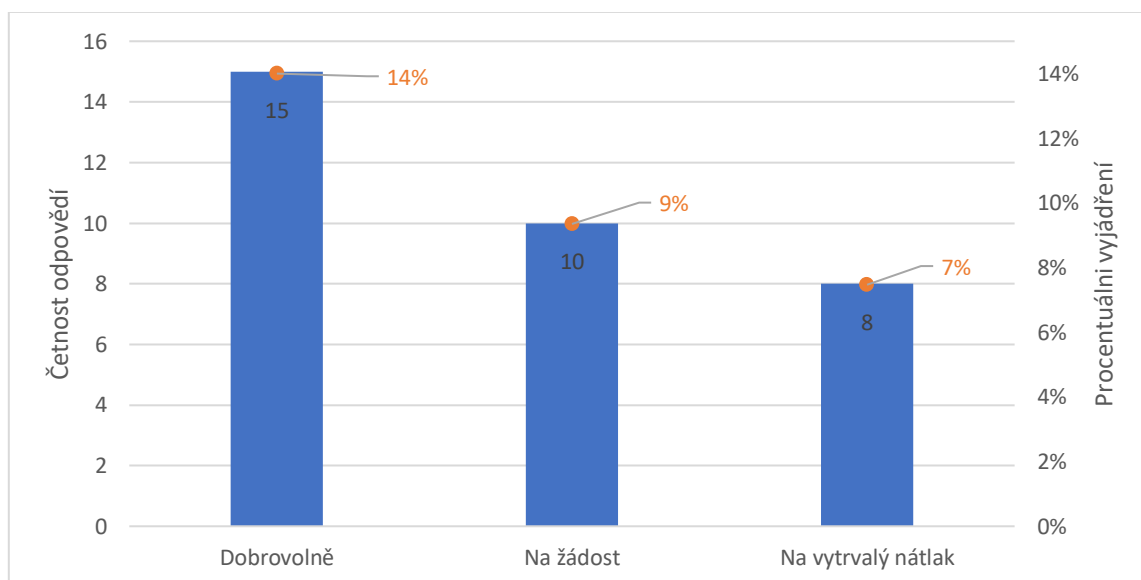

Počet respondentů $n = 107$; zobrazeny pouze odpovědi m respondentů, kteří odeslali svůj intimní materiál $m = 25$, procentuální zobrazení se vztahuje také k $m = 25$; bylo možno označit více odpovědí, pro celkový součet $\neq m$; 82 respondentů (76,64 %) neodeslalo svůj intimní materiál, tato skupina tudíž v grafu není zobrazena

DO7: Poslali dotazovaní svůj materiál dobrovolně, nebo pod nátlakem, poslali by jej znovu?

Následující graf ukazuje, zda uživatelé poslali svůj intimní materiál dobrovolně, na žádost nebo pod vytrvalým nátlakem. Je patrné, že nejčastěji posílali svůj intimní materiál dobrovolně. Znepokojující je ale fakt, že v osmi případech to bylo pod vytrvalým nátlakem.

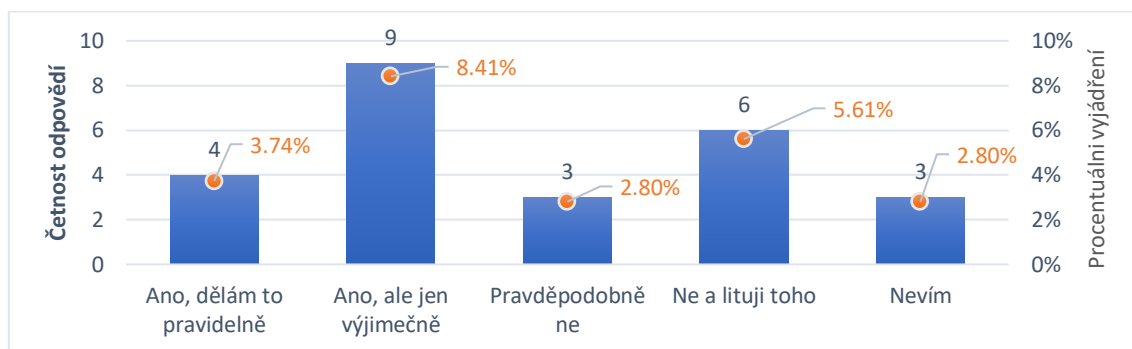
Graf 10: Dobrovolnost odesílání intimního materiálu

Počet respondentů $n = 107$; zobrazeny pouze odpovědi m respondentů, kteří odeslali svůj intimní materiál $m = 25$, procentuální zobrazení se vztahuje také k $m = 25$; bylo možno označit více odpovědí, pro celkový součet $\neq m$; 82 respondentů (76,64 %) neodeslalo svůj intimní materiál, tato skupina tudíž v grafu není zobrazena

Při vyhodnocování otázky, zda by dotázaní svůj intimní materiál poslali znovu, je nejčastější odpovědí „Ano, ale jen výjimečně“, druhou nejčastější odpovědí je „Ne a lituji toho“, což naznačuje, že respondenti převážně inklinují k názoru, že znovu by již neposílali, případně jen velice výjimečně. Kompletní procentuální rozložení odpovědí je zobrazeno v následujícím grafu.

Graf 11: Opětovné odeslání intimního materiálu respondentů

Počet respondentů $n = 107$; zobrazeny pouze odpovědi m respondentů, kteří odeslali svůj intimní materiál $m = 25$, procentuální zobrazení se vztahuje také k $m = 25$; bylo možno označit více odpovědí, pro celkový součet $\neq m$; 82 respondentů (76,64 %) neodeslalo svůj intimní materiál, tato skupina tudíž v grafu není zobrazena

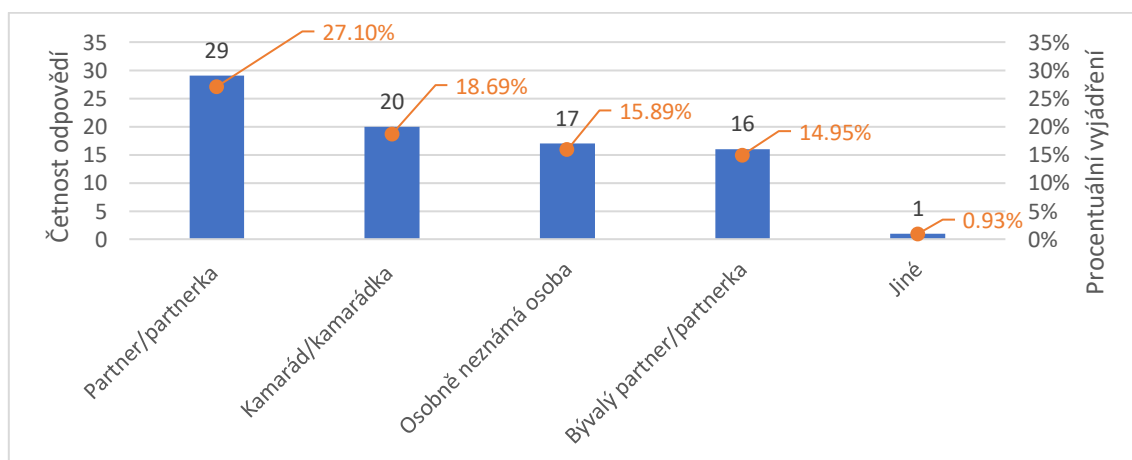
DO8: Kolik dotazovaných někdy obdrželo od někoho intimní materiál?

Z celkového počtu 107 dotazovaných respondentů jich 54 odpovědělo, že již někdy obdrželi od někoho erotickou fotografii, video nebo jiný eroticky laděný materiál. V celkovém kontextu se jedná přibližně o polovinu dotázaných, přesně tedy **50,47 %**.

DO9: Od koho tento materiál respondenti obdrželi?

Podobně jako tomu je u otázky, komu nejčastěji svůj intimní materiál poslali, tak i u otázky, od koho intimní materiál obdrželi, je nejčastější odpovědí partner/partnerka. Poměrně vysoké zastoupení má u této otázky odpověď „Osoba, kterou jsem neznal/anebo ji znal pouze přes internet“. Celkové výsledky jsou patrné z následujícího grafu.

Graf 12: Druh odesílatele intimního materiálu

Počet respondentů $n = 107$; zobrazeny pouze odpovědi m respondentů, kteří odeslali svůj intimní materiál $m = 54$, procentuální zobrazení se vztahuje také k $m = 54$; bylo možno označit více odpovědí, pro celkový součet $\neq m$; 53 respondentů (49,53 %) neodeslalo svůj intimní materiál, tato skupina tudíž v grafu není zobrazena

DO10: Obdrželi dotazovaní tento materiál dobrovolně, na vyžádání, anebo jej dokonce zneužili?

Z celkového počtu 54 respondentů, kteří někdy obdrželi erotický materiál, jej 37 obdrželo dobrovolně a 17 si jej vyžádalo.

U těchto respondentů je také zkoumáno, zda erotický materiál, který obdrželi, dále odeslali někomu jinému nebo jej zveřejnili bez souhlasu odesílatele. Čtyři respondenti odpověděli, že materiál dále šířili nebo zveřejnili.

4.6 Shrnutí výsledků výzkumného šetření

V této poslední kapitole, která se zabývá výzkumným šetřením, jsou shrnuty samotné výsledky tohoto výzkumného šetření. Šetření se zúčastnilo celkem 107 respondentů. Z tohoto počtu byl přibližně stejný počet dívek 51 (47,66 %) i chlapců 56 (52,34 %). Výzkumné šetření bylo prováděno u žáků 5. až 9 ročníku základní školy, kde byla vzestupná tendence počtu respondentů v daném ročníku (nejméně dotázaných bylo z 5. ročníku a nejvíce jich bylo z 9. ročníku). Dotazovaným byl distribuován anonymní dotazník o 21 otázkách, ve kterém byly otázky pokládány tak, aby podle nich bylo možné zmapovat fenomén sextingu u této věkové skupiny. Otázky byly pokládány jednoduchým způsobem tak, aby byly dobře pochopitelné pro respondenty. Dotazníky byly distribuovány jak v papírové formě, tak elektronicky a byly zpřístupněny pouze klientům etopedických zařízení.

Byl stanoven hlavní výzkumný problém: *Jaká je zkušenost klientů etopedických zařízení se sextingem?* Na jeho základě byly stanoveny otázky v dotazníku. Prostřednictvím dotazníkových otázek i na základě již existujících studií a výzkumů bylo stanoveno celkem 7 hypotéz, které jsme se pokusili buď přijmout, nebo zamítnout. V hypotéze H1 bylo zkoumáno, zda více než 11 % nezletilých dotázaných někdy někomu poslalo vlastní intimní fotografii či video. Bylo zjištěno, že ze 107 dotázaných jich někdy poslalo fotografii či video 25, tedy 23,36 %. Hypotéza H1 byla tedy přijata. V hypotéze H2 byla ověřována teze, že více než 18 % dětí, které někdy odeslaly svůj intimní materiál, má zkušenost, že tento materiál byl zneužit. Jako množina respondentů pro tuto hypotézu bylo zvoleno 25 dotázaných, kteří někdy odeslali svůj intimní materiál. U těchto dotázaných bylo testováno, zda byl jejich materiál zneužit. Z výsledků vyplynulo, že ke zneužití došlo u 5 případů, což je 20 %. Tedy i hypotéza

H2 byla přijata. V hypotéze H3 byla zjišťována motivace respondentů k sextingu, přesněji bylo testováno, zda je hlavní motivací pro provozování sextingu „Dárek pro přítele či přítelkyni“, a to alespoň v 38 % případů. Bylo zjištěno, že dárek pro přítele nebo přítelkyni je opravdu nejčastější motivací pro provozování sextingu, a to dokonce v 48 % případů, tedy i hypotéza H3 byla přijata. Vnímá více než 71 % dětských respondentů sexting jako rizikový fenomén? Takto zněla hypotéza H4. Z výsledků dotazníku vyplynulo, že ze 107 dotazovaných vnímá sexting jako rizikový 67 respondentů, což je pouze 67,29 %. Hypotéza H4 tedy byla zamítnuta. V hypotéze H5 bylo zkoumáno, zda mají žáci 5. a 6. ročníku menší zkušenost se sextingem než žáci 9. ročníku. Pomocí metody chí-kvadrát bylo zjištěno, že existuje souvislost mezi věkem a zkušeností se sextingem, tedy i hypotéza H5 byla přijata. Vztah k sextingu v závislosti na pohlaví byl předmětem další hypotézy. Konkrétně bylo ověřováno, zda více dívek než chlapců někdy zaslalo svou intimní fotografii, a to alespoň o 10 %. Z výsledků vyplynulo, že mezi pohlavím a tím, zda respondenti fotografii poslali, není podle metody chí-kvadrát statisticky významná závislost, hypotéza H5 byla tedy zamítnuta. Předposlední hypotéza H6 zkoumala, komu se dítě svěří v případě zneužití intimního materiálu, konkrétně bylo zkoumáno, zda je to rodičům, a to alespoň v 38 % případů. Z výsledků dotazníku však vyplynulo, že dotazovaní by se v 57,94 % případů obrátili na policii, rodičům by se svěřil až druhý nejvyšší počet dotazovaných. Hypotéza H7 tedy byla zamítnuta. Celkem byly ze sedmi hypotéz přijaty čtyři a tři byly zamítnuty.

V následující části bylo také analyzováno deset doplňujících otázek. Bylo zjištěno, že celkem 23,36 % dotazovaných někdy odeslalo svůj intimní materiál a zároveň 50,47 % respondentů někdy erotický materiál obdrželo. Z tohoto faktu lze usuzovat, že dotazovaných, kteří daný materiál odesílají, je méně, ale pravděpodobně odesílají svůj intimní materiál častěji a více lidem. Dále z výzkumného šetření vyplynulo, že nejčastějším sociálním či komunikačním kanálem pro provozování sextingu je Instagram. Bylo také zjištěno, že celkem 24 % dětí, které někdy poslaly svou intimní fotografii nebo video, ji odeslaly zcela neznámému člověku nebo někomu, koho znaly pouze přes internet, přičemž 48 % dotázaných nepoužívá žádnou formu anonymity. Bylo také ověřeno, že jak při odesílání, tak při přijímání intimního materiálu je nejčastějším protějškem partner nebo partnerka.

Vzhledem k tomu, že byl dotazník anonymní a byl distribuován i v papírové formě, nebylo možné na 100 % ověřit konzistentnost zadaných odpovědí a úplně zamezit

zadání neplatných odpovědí. Dotazovaný například mohl uvést nepravdivou odpověď, a tudíž tak mohla vzniknout drobná chyba měření. Svůj vliv na to může mít i fakt, že se jednalo o poměrně citlivé téma, kde i v případě anonymity mohli někteří respondenti odpovídat zkresleně.

Další komplikací pro vyhodnocení výsledků bylo, že i když byly dotazníky zaslány do poměrně velkého počtu etopedických zařízení, celkem se vrátilo 107 vyplněných dotazníků. Toto celkové množství není příliš vysoké, ale je to dáno množstvím etopedických žáků v České republice (etopedických zařízení je zkrátka neporovnatelně méně než například obyčejných základních škol). Proto jsem se musela s touto skutečností ve vyhodnocení dotazníkového šetření vyrovnat.

Závěr

Tato diplomová práce pojednává o problematice fenoménu sextingu u klientů etopedických zařízení. Byl stanoven cíl práce, kterým bylo zmapovat povědomí klientů etopedických zařízení o fenoménu sextingu. K dosažení tohoto cíle bylo využito dotazníkové šetření, pomocí kterého bylo provedeno výzkumné šetření u klientů 5. až 9. ročníku, kteří jsou zároveň i klienty etopedických zařízení.

V úvodu práce byla zmíněna teoretická východiska. Nejprve byl diskutován sexting jako forma online rizikového chování, došlo na vymezení jeho pojmu, rizik a motivace k jeho provozování. Dále byly zmíněny již existující studie a výzkumy, aktéři sextingu i jeho právní aspekt s orientací na děti a mládež. Dále bylo diskutováno rizikové chování v kyberprostředí, kyberkriminalita páchaná na dětech, problematika sociálních sítí i faktory ovlivňující chování dětí v online prostředí. Byla popsána i etopedická zařízení a jejich klientela. Poslední část v rámci teorie probírala prevenci zaměřenou na fenomén sextingu. Primárně zde byla popsána doporučení odborníků týkající se prevence sextingu.

Druhá část práce se již věnovala samotnému výzkumnému šetření, které bylo použito k dosažení stanoveného cíle. Byla stanovena koncepce a strategie šetření. Dále byl stanoven výzkumný vzorek a připraven dotazník, který byl využit pro sběr dat. Tento dotazník vyplnilo celkem 107 žáků 5. až 9. ročníku, kteří jsou klienty etopedických zařízení. Výsledky dotazníku byly následně zpracovány a vyhodnoceny. Pro větší přehlednost byly otázky z dotazníku zpracovány i graficky (tabulkami nebo grafy). Bylo také stanoveno 7 hypotéz, které byly na základě výsledků dotazníku buď přijaty, nebo zamítnuty. Celkem byly přijaty čtyři hypotézy a tři byly zamítnuty. V samotném závěru druhé části práce bylo provedeno zhodnocení dosažených výsledků.

Diplomová práce má z mého pohledu potenciál. Navazuje na aktuální výzkumy a studie, které se zabývají fenoménem sextingu. Zmiňuje shrnující a nejdůležitější informace o tomto fenoménu. Prokázalo se, že klienti etopedických zařízení mají povědomí o sextingu. Cíl diplomové práce byl tedy naplněn. Výsledky jsou sice na omezeném vzorku, ale mohou být počátečním pilířem pro další zkoumání. Zajímavé by bylo pokračovat dále a zjistit, co přesně klienty etopedických zařízení vede k provozování sextingu. Problematika sextingu je jedním z nebezpečných jevů v online prostředí v dnešní době. Bylo by vhodné, aby se základní školy zaměřily na preventivní

programy na toto téma. Vhodným řešením v České republice by se jevil vynález nástroje či portálu, kde by si dítě mohlo samo požádat o smazání všech svých intimních fotografií či videí, které odeslalo pomocí internetu. Děti by se tak nemusely dostávat do rolí obětí sextingu a mohly by se vyhnout případným výhrůžkám ze strany agresorů. Podobný nástroj již funguje ve Velké Británii.

Seznam použitých zdrojů

Literatura:

- BĚLÍK, Václav a Stanislava SVOBODA HOFERKOVÁ. *Prevence rizikového chování žáků z pohledu pedagogů*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2018. ISBN 978-80-7435-726-8.
- ČECH, Tomáš. Prevence. In MIOVSKÝ, Michal. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze ve vydavatelství Togga, 2012. Monografie. ISBN 978-80-87258-89-7.
- ČECH, Ondřej a Nicole ZVONÍČKOVÁ. *Nebezpečí kyberšikany: internet jako zbraň?* České Budějovice: Theia – krizové centrum, 2017. ISBN 978-80-904854-4-0.
- ECKERTO VÁ, Lenka a Daniel DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3804-5.
- GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Edice pedagogické literatury. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.
- GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.
- HOLLÁ, K. Sexting a kyberšikana. Vydanie: prvé. Bratislava: Iris, 2016. 165 stran. ISBN 978-80-8153-061-6.
- HULANOVÁ, Lenka. Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9.
- HUTYROVÁ, Miluše, Michal RŮŽIČKA a Jan SPĚVÁČEK. *Prevence rizikového a problémového chování*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3725-5.
- CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Pedagogika. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5326-3.
- KABÍČEK, Pavel, Ladislav CSÉMY a Jana HAMANOVÁ. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*. Praha: Triton, 2014. ISBN 978-80-7387-793-4.
- KOHOUT, Roman. *Internetem bezpečně: příručka pro děti od 6 do 12 let*. Karlovy Vary: You connected, z.s, 2017. ISBN 978-80-270-3101-6.
- KOLOUCH, Jan. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-15-7.

- KOPECKÝ, Kamil a René SZOTKOWSKI. *Nebezpečné komunikační techniky spojené s ICT pro ředitele základních a středních škol*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. Studijní opora. ISBN 978-80-244-4555-7.
- KOPECKÝ, Kamil, René SZOTKOWSKI a Pavla DOBEŠOVÁ. *Riziková komunikace a seznamování českých dětí v kyberprostoru*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2021. ISBN 978-80-244-5914-1.
- KOHOUT, Roman a Radek KARCHŇÁK. *Bezpečnost v online prostředí*. Karlovy Vary: Biblio Karlovy Vary, 2016. ISBN 978-80-260-9543-9.
- KOŽÍŠEK, Martin a Václav PÍSECKÝ. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5595-3.
- MATĚJČEK, Zdeněk. *Po dobrém, nebo po zlém?* Vyd. 8. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0852-5.
- MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5309-6.
- MULLER, Mary Margaret. *Jak ochránit děti před pornografií na internetu*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0694-1.
- POTMĚŠILOVÁ, Petra. *Speciální pedagogika nejen pro sociální pedagogy*. Praha: Parta, 2013. ISBN 978-80-7320-179-1.
- PUGNEROVÁ, Michaela. *Psychologie: pro studenty pedagogických oborů*. Praha: Grada, 2019. Pedagogika. ISBN 978-80-271-0532-8.
- SEDLÁČKOVÁ, Daniela. *Rozvoj zdravého sebevědomí žáka*. Praha: Grada, 2009. Pedagogika. ISBN 978-80-247-2685-4.
- SOBOTKOVÁ, Veronika. *Rizikové a antisociální chování v adolescenci*. Praha: Grada, 2014. Psyché. ISBN 978-80-247-4042-3.
- SLOMEK, Zdeněk. *Etopedie*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-86723-84-6.
- SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Pedagogika. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-271-0095-8.
- SVOBODA HOFERKOVÁ, Stanislava, Blahoslav KRAUS a Václav BĚLÍK. *Sociální patologie a prevence pro studenty učitelských oborů*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2017. ISBN 978-80-7435-686-5.
- SZOTKOWSKI, René, Kamil KOPECKÝ a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2.

- SZOTKOWSKI, René. *Sexting u českých dětí*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. ISBN 978-80-244-5793-2.
- ŠEVČÍKOVÁ, Anna. *Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu*. Praha: Grada, 2014. Psyché. ISBN 978-80-210-7527-6.
- ŠVESTKOVÁ, Renata, Ladislav SOLDÁN a Martin ŘEHKA. *Kyberšikana*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2019. ISBN 978-80-7394-752-1.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0696-5.
- VALENTA, Milan. *Přehled speciální pedagogiky: rámcové kompendium oboru*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0602-6.
- VOJTOVÁ, Věra. *Úvod do etopedie: texty k distančnímu vzdělávání*. Brno: Paido, 2008. ISBN 978-80-7315-166-9.

Elektronické zdroje:

- HODAČOVÁ, Veronika. Nebezpečí spojená se sextingem: oddělení prevence Policejního prezidia ČR. In: *Policie.cz* [online]. 17. 8. 2022. [cit. 2023-08-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/nebezpeci-spojena-se-sextingem.aspx>.
- Hinduja S., Patchin J. W., 2010. Sexting: A brief guide for educators and parents. Cyberbullying Research Center [cit. 2023-08-15]. Dostupné z https://emscounselingcenter.weebly.com/uploads/3/2/2/1/32211731/sexting_guide_for_parents.pdf.
- WOLAK, J. FINKELHOR, D. Sexting: A Typology. Durham, NH: Crimes against Children Research Center. [online]. 2011. [cit. 2023-08-20]. Dostupné z: <http://scholars.unh.edu/ccrc/48/>.
- DÖRING, N. Consensual sexting among adolescents: Risk prevention through abstinence education or safer sexting? In: *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 2014. [cit. 2023-08-20]. 8(1), article 9. DOI:10.5817/CP2014-1-9. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/272852535_Consensual_sexting_among_adolescents_Risk_prevention_through_abstinence_education_or_safer_sexting.
- HUDSON, H. K. (2011). Factors Affecting Sexting Behaviors Among Selected Sexting Undergraduate Students [online]. Southern Illinois. Dissertations. University Carbondale. Department of Health Education and Recreation in the Graduate School. [cit. 2023-08-01]. Dostupné z: https://ehs.siu.edu/phrp/_common/documents/announcements-dissertation/Hudson,H.pdf.

- CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS & ASSESSMENT 2023. *Cambridge Dictionary* [online]. 2023. [cit. 2023-10-30]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/revenge-porn>.
- TĚŠÍNSKÁ, M. (2019). Sexem si přivydělává zhruba 30 tisíc Češek. I díky internetu. In: Česká pozice [online]. [cit. 2023-09-01]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/sexem-si-privydelava-zhruba-30-tisic-cesek-i-diky-internetupn6-/tema.aspx?c=A190209_145421_pozice-tema_lube.
- CHILDLINE. How Report Remove Works. In: Childline.org.uk [online]. 2021. [cit. 2023-08-27]. Available from: <https://www.childline.org.uk/info-advice/bullying-abusesafety/online-mobile-safety/remove-nude-image-shared-online/>.
- WATSON, Lucy. Online child sexual abuse at record high levels – with some exploited within minutes. In: Iwf.org.uk [online]. 2022. [cit. 2023-09-25]. Available from: <https://www.iwf.org.uk/news-media/iwf-in-the-news/online-child-sexual-abuseat-record-high-levels-with-some-exploited-within-minutes/>.
- GORDON-MESSER, D., et al. Sexting Among Young Adults. In: *Journal of Adolescent Health*, 2012. [cit. 2023-09-25]. 301–306 pp. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2012.05.013>.
- KOPECKÝ, Kamil a René SZOTKOWSKI. *Sexting a rizikové seznamování českých dětí v kyberprostoru* [online]. Olomouc, 2017. [cit. 2023-10-30]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/133-sexting-vyzkumna-zprava-1-6-update/file>.
- ZVĚŘINA, Jaroslav. Sexuolog Jaroslav Zvěřina: Ochrana dětí zavání někdy hysterií. In: *Novinky.cz* [online]. 2017. [cit. 2023-10-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/436320-sexuolog-jaroslav-zverina-ochrana-deti-zavani-nekdy-hysterii.html>.
- VLACHOVÁ, Marta. Trestná činnost spojená s internetovou kriminalitou. In: *E-bezpeci.cz* [online]. Olomouc: Centrum prevence virtuální internetové komunikace, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 2009. [cit. 2023-09-10]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/dalirizika/148-226>.
- KOPECKÝ, Kamil. *Kyberšikana: průvodce fenoménem pro kluky a holky*. In: *E-Bezpečí* [online]. Olomouc: Centrum prevence rizikové virtuální komunikace, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 2023 [cit. 2023-10-30]. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/tiskoviny/160-kybersikana-pruvodce-fenomenem-pro-kluky-a-pro-holky-black/file>.
- HAMBERGER, Tomáš. *Kybergrooming. Prevence kriminality v České republice* [online]. 2022. [cit. 2023-10-30]. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/kybergrooming/>.
- ESET. *Phishing* [online]. 2023 [cit. 2023-10-30]. Dostupné z: <https://www.eset.com/cz/phishing/>.

KOPECKÝ, Kamil, René SZOTKOWSKI, Helena MIČKOVÁ a Anna NOVÁKOVÁ. Sharenting u českých rodičů [online]. Olomouc, 2022 [cit. 2023-10-30]. Dostupné z: <https://e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/158-sharenting-u-ceskych-rodicu-2022/file>.

Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi osobami - 2022: Sociální sítě. In: Český statistický úřad [online]. 2022 [cit. 2023-10-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/164606768/0620042206.pdf/b4473b75-0f3c-48c2-85eb-152726043667?version=1.1>.

KOPECKÝ, Kamil a René SZOTKOWSKI. *České děti v kybersvětě* [online]. Olomouc, 2019 [cit. 2023-10-30]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/117-ceske-deti-v-kybersvete/file>.

FRIEDRICHOVÁ, Tereza, Eva WALDAUFOVÁ a Kamil KUNC. Děti on-line. Když rodič netuší... [online]. [cit. 2023-10-30]. Dostupné z: <https://o2chytraskola.cz/assets/files/original/c84aab12361cb0a2d33b39a964fa627d.pdf>.

KOPECKÝ, K., SZOTKOWSKI, R. Sexting a právo. E-Bezpečí, roč. 4, č. 2, s. 62-65. Olomouc: Univerzita Palackého, 2019. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=1681>.

HINDUJA, Sameer, and PATCHIN, Justin W. Teen Sexting: A Brief Guide for Parents and Educators [online]. Cyberbullying Research Center, 2022 [cit. 2023-11-11]. Available from: <https://cyberbullying.org/sexting-research-summary-2022.pdf>.

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY. Diagnostické ústavy [online]. 2023. [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://poradenstvi.npi.cz/diagnosticke-ustavy>.

SZOTKOWSKI, René a Kamil KOPECKÝ. Kyberšikana a další druhy online agrese zaměřené na učitele [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018. [cit. 2023-11-20]. ISBN 978-80-244-5334-7. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/odborne-studie/103-kybersikana-a-dalsi-druhy-online-agrese-zamerene-na-ucitele/file>.

STŘEDISKO VÝCHOVNÉ PÉČE BRNO. Vnitřní řád [online]. 2022. [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://svpbrno.cz/wp-content/uploads/2022/04/Vnitрни-rad-leden-2022.pdf>.

KOPECKÝ, Kamil, René SZOTKOWSKI a Veronika KREJČÍ. Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. [cit. 2023-11-20]. ISBN 978-80-244-4861-9. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/284693495_Rizikove_formy_chovani_ceskych_a_slovenskych_deti_v_prostredi_internetu.

- ZERO ABUSE PROJECT. "Sexting" Prevention [online]. 2023. [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://www.zeroabuseproject.org/sexting-prevention/>.
- HINDUJA, Sameer a Justin W. PATCHIN. CYBERBULLYING RESEARCH CENTER. Sexting Advice for Teens [online]. 2023. [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://cyberbullying.org/sexting-advice-teens>.
- Ochrana dětí. STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. Veřejná žaloba [online]. 2023. [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/vice-o-sz/vse-podstatne-o-trestnim-rizeni/ochrana-poskozenych-a-ohrozenych-osob/ochrana-deti/>.
- KREJČÍ, Veronika a Kamil KOPECKÝ. *NEBEZPEČÍ ELEKTRONICKÉ KOMUNIKACE 2 (zpráva výzkumného šetření)* [online]. Olomouc, 2011. [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/2-nebezpeci-elektronicke-komunikace-2-2010-2011/file>. Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci.
- KOPECKÝ, Kamil a René SZOTKOWSKI. Sexting a rizikové seznamování českých dětí v kyberprostoru (výzkumná zpráva) [online]. Olomouc, 2017. [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/96-sexting-a-rizikove-seznamovani-2017/file>. Univerzita Palackého v Olomouci.

Legislativa:

- Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník. In: *Zákony pro lidi* [online]. 2009. [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40/zneni-20230701>.
- Zákon č. 109/2002 Sb., Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. In: *Zákony pro lidi* [online]. 2002. [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-109>.

Seznam tabulek a grafů

Grafy:

Graf 1: <i>Věkové rozložení uživatelů dominantních sociálních sítí</i>	23
Graf 2: <i>Frekvence posílání intimního materiálu</i>	40
Graf 3: <i>Motivace k sextingu u respondentů, kteří někdy poslali svůj intimní materiál</i> ..	41
Graf 4: <i>Počet respondentů, kteří si myslí, že je sexting rizikový</i>	42
Graf 5: <i>Přesvědčení o trestnosti sextingu</i>	42
Graf 6: <i>Komu by se dotázaný svěřil při zneužití intimního materiálu</i>	46
Graf 7: <i>Etopedická zařízení, která navštěvují nebo v nich absolvují pobyt respondenti</i>	48
Graf 8: <i>Použití jednotlivých komunikačních kanálů k provozování sextingu</i>	48
Graf 9: <i>Nejčastější příjemci intimních fotografií nebo videí</i>	49
Graf 10: <i>Dobrovolnost odesílání intimního materiálu</i>	50
Graf 11: <i>Opětovné odeslání intimního materiálu respondentů</i>	51
Graf 12: <i>Druh odesílatele intimního materiálu</i>	51

Tabulky:

Tabulka 1: <i>Trestné činy páchané v rámci sextingu</i>	21
Tabulka 2: <i>Zkušenost se sextingem žáků 5. a 6. ročníku v porovnání s 9. ročníkem</i>	43
Tabulka 3: <i>Kontingenční tabulka pro hypotézu H5</i>	43
Tabulka 4: <i>Výpočet testového kritéria chí-kvadrátu pro kontingenční tabulku</i>	44
Tabulka 5: <i>Čtyřpolní tabulka pro hypotézu H6</i>	45

Přílohy

Příloha A

Z mé osobní praxe ve středisku výchovné péče v Brně, kde působím jako odborná vychovatelka na internátním programu již 2. rokem, mohu konstatovat, že struktura a funkčnost SVP mohou být velmi rozdílné. Ráda bych v následujících řádcích přiblížila středisko výchovné péče tak, jak funguje v praxi. Středisko, pro které pracuji, se skládá z ambulantního, internátního a celodenního pracoviště. Ambulantní pracoviště přijímá klienty „z ulice“. Nejčastěji ambulanci kontaktuje bezradný rodič či škola, když si neví se svým dítětem/žákem rady. V ambulanci působí psychologové a etopedi, kteří zahájí spolupráci a následně pozvou rodiče s dítětem na první schůzku. Než se rozhodne, zda dítě bude absolvovat Internátní program (IP) nebo Celodenní program (CP), musí klient s rodiči přijít na sjednané schůzky v ambulanci. Zde je pak určen jeho kmenový pracovník. Následně je zařazen do čekacího seznamu pro IP nebo CP.

Do těchto programů přijímáme děti, které navštěvují 2. stupeň základní školy. Jeden program (jak IP, tak CP) trvá 8 týdnů, kdy v jedné skupině je maximálně 8 dětí (Zákon 109/2002 Sb.). Rozdíl mezi internátním neboli pobytovým programem a celodenním je ten, že během internátního programu jsou děti pod neustálou kontrolou odborných vychovatelů jak denních, tak nočních. První návštěvní sobota, kdy dorazí za dětmi na návštěvu jejich zákonní zástupci, je zhruba po 14 dnech v programu. První víkendový pobyt v rodině přichází zhruba v půlce programu. Klienti internátního programu navštěvují v dopoledních hodinách v SVP školu, kde působí speciální pedagog – učitel a odborná vychovatelka. Žáci se řídí studijním plánem, který zasílá každá základní škola pro svého žáka individuálně. SVP se zavazuje tím, že soupis zaslání učiva bude probrán po dobu pobytu v SVP. Odpoledne je pod vedením odborných vychovatelů, kteří chystají odpolední program. Nejčastěji se jedná o sportovní aktivity, kreativní činnosti či návštěvy muzeí, galerií, výlety a další. V rámci pobytu absolvují děti každý týden komunitní setkání, kde mohou říct své požadavky a náměty. Také se zde stanovuje týdenní cíl, na kterém klient bude pracovat následující týden. V každém týdnu pak probíhá zvlášť etopedická a psychologická skupina, kde si odborní pracovníci připravují pro děti různé úkoly a řeší s nimi různá témata k diskusi. Kromě toho využívají odborní pracovníci také individuální sezení s dětmi. SVP Brno je jedno z mála středisek, kde mohou mít klienti u sebe mobil. Ten mohou

používat ve vymezený čas. Pokud se tak nestane a dítě stanovený čas poruší, nese si dále následky svého chování.

Oddělení celodenní péče funguje trochu jinak. Žáci docházejí každý den do SVP, kde probíhá dopoledne školní blok podle studijních plánů zaslaných ze škol a odpoledne je pod vedením odborných vychovatelů, a to zhruba do 17.00. Odpoledne probíhá podobně jako na IP – kreativní činnosti, výlety, zátěžové výšlapy, sportovní aktivity. V týdnu děti též absolvují etopedickou a psychologickou skupinu. Po skončení programu dítě odchází domů. Víkendy tráví též doma. Myslím si, že práce na CP je náročnější než IP z toho hlediska, že klienti odchází domů, jsou v kontaktu například se závadovou partou. Toto může znemožnit jakýkoli posun u klienta, a proto se v podstatě každý týden s mnohými klienty začíná od začátku. Nastavují se pravidla, respektování vnitřního řádu a další.

Každý žák/klient má dle vnitřního řádu svá práva a povinnosti. Jako příklad uvádím následující práva a povinnosti:

Práva:

- na respektování lidské důstojnosti, na vytváření podmínek pro dosažení vzdělání a pro přípravu na volbu povolání v souladu s jeho schopnostmi, nadáním a potřebami;
- být před přijetím seznámen se svými právy, povinnostmi a s vnitřním řádem střediska;
- na svobodu náboženství a světového názoru, při respektování práv a povinností osob odpovědných za výchovu usměrňovat dítě v míře odpovídající jeho rozumovým schopnostem;
- obracet se se žádostmi, stížnostmi a návrhy na vedoucí SVP i ostatní pedagogické pracovníky;
- být hodnocen a odměňován;
- na informace o stavu svých financí;
- na udržování kontaktu s osobami odpovědnými za výchovu formou korespondence, telefonických hovorů a osobních návštěv;
- na pobyt v rodině a další;

Povinnosti:

- dodržovat předpisy a pokyny k ochraně bezpečnosti a zdraví, s nimiž byl řádně seznámen;
- předat do úschovy předměty ohrožující výchovu, zdraví a bezpečnost. Při ukončení programu jsou klientovi nebo zákonnému zástupci tyto předměty vydány;
- šetrně zacházet se svěřenými věcmi;
- dodržovat zásady slušného jednání s osobami, s nimiž přicházejí do styku v prostorách střediska i mimo něj;
- a další. (Vnitřní řád SVP Brno, 2022, online)

Během pobytu odborníci pracují nejen s dětmi, ale i s rodiči proto, aby poznali, z jakého zázemí dítě pochází, jaký vztah mají rodiče vzájemně mezi sebou, jaké jsou problémy v rodině a další. Pro rodiče jsou k dispozici takzvané rodičovské skupiny, kde se posilují jejich kompetence. Klienti se po skončení programu zavazují k pravidelným návštěvám v ambulanci. Program IP i CP lze absolvovat podle zákona maximálně dvakrát. V současnosti jsou oba programy plně obsazeny. Další zájemce o programy eviduje sociální pracovnice.

Příloha B

Ahoj,

obracím se na tebe s žádostí o vyplnění mého dotazníku, který poslouží jako podklad pro diplomovou práci na téma „Fenomén sextingu u klientů etopedických zařízení“. Dovoluji si tě rovněž požádat o co nejpřesnější a pravdivé vyplnění dotazníku. Účast ve výzkumném šetření je **anonymní**. Data budou použita jen pro potřebu výzkumného šetření. Děkuji za tvůj čas, který věnuješ vyplnění dotazníku.

Přeji ti krásný den.

Bc. Karolína Žáčková,

studentka pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové.

1. Jsi:

- a) Muž
- b) Žena
- c) Jiné

2. Který ročník základní školy nyní studuješ?

- a) 5. ročník
- b) 6. ročník
- c) 7. ročník
- d) 8. ročník
- e) 9. ročník

3. Ve kterém z níže uvedených zařízení nyní jsi?

- a) Dětský domov se školou (DDŠ)
- b) Diagnostický ústav (DÚ)
- c) Středisko výchovné péče (SVP)
- d) Výchovný ústav (VÚ)

4. Poslal/a jsi někdy někomu svoji erotickou fotografii nebo video?

- a) Ano
- b) Ne

5. Toto jsi udělal/a:

- a) Nikdy
- b) Jednou
- c) Dvakrát
- d) Posílám pravidelně

- 6. K poslání erotického materiálu jsi použil/a nebo používáš tyto sociální sítě? (můžeš vybrat jednu nebo více odpovědí).**
- a) Facebook
 - b) Instagram
 - c) TikTok
 - d) Snapchat
 - e) SMS zprávy
 - f) Messenger
 - g) Jiné – napiš svými slovy které:
 - h) Neposlal/a jsem.
- 7. Odeslal/a jsi někdy svoji erotickou fotografii nebo video někomu naprosto neznámému?**
- a) Ano
 - b) Ne
- 8. Jakým způsobem jsi posílal/a nebo posíláš svůj sexuálně laděný materiál? (můžeš vybrat jednu nebo více odpovědí).**
- a) Posílal/a jsem své nahé fotografie.
 - b) Posílal/a jsem své fotografie, ale měl/a jsem na nich spodní prádlo.
 - c) Posílal/a jsem svoje erotická videa.
 - d) Posílal/a jsem hlasové zprávy se sexuální tematikou.
 - e) Posílal/a jsem textové zprávy se sexuální tematikou.
 - f) Jiné – napiš svými slovy
 - g) Ne, nikdy jsem nic neposílal
- 9. Použil/a jsi nebo používáš při posílání nějakou formu anonymity? (můžeš vybrat jednu nebo více odpovědí).**
- a) Ne, nepoužívám žádnou formu anonymity
 - b) Skryté/falešné jméno, e-mail, telefon
 - c) Zakrytý obličej
 - d) Jiné – napiš svými slovy jakou.....
 - e) Ne, neprovozoval/a jsem sexting
- 10. Komu jsi poslal/a nebo posíláš svoje erotické fotografie a videa? (můžeš vybrat jednu nebo více odpovědí).**
- a) Partner/partnerka
 - b) Bývalý partner/partnerka
 - c) Kamarád/kamarádka
 - d) Osoba, kterou jsem neznal/anebo ji znal pouze přes internet
 - e) Jiné – napiš svými slovy komu.....
 - f) Neposlal/a jsem nikomu
- 11. Poslal/a jsi svou fotografii či video dobrovolně, nebo pod nátlakem?**
- a) Dobrovolně
 - b) Na žádost

- c) Na vytrvalý nátlak
- d) Ne, neposlal/a jsem

12. Poslal/a bys znovu někomu své intimní fotografie či videa?

- a) Ano, dělám to pravidelně
- b) Ano, ale jen výjimečně
- c) Nevím
- d) Pravděpodobně ne
- e) Ne a lituji toho

13. Obdržel/a jsi někdy od někoho erotickou fotografii, video nebo jiný eroticky laděný materiál?

- a) Ano
- b) Ne

14. Od koho jsi takový sexuálně laděný materiál obdržel/a? (můžeš vybrat jednu nebo více odpovědí).

- a) Partner/partnerka
- b) Bývalý partner/partnerka
- c) Kamarád/kamarádka
- d) Osoba, kterou jsem neznal/anebo ji znal pouze přes internet
- e) Jiné – napiš svými slovy
- f) Ne, sexuálně laděný obsah jsem nikdy neobdržel/a

15. Obdržel/a jsi tento materiál dobrovolně, nebo sis jej vyžádal/a?

- a) Materiál jsem dostal/a bez mého vyžádání
- b) Vyžádal/a jsem si ho
- c) Neobdržel/a jsem nikdy žádný intimní materiál

16. Erotický materiál, který jsi obdržel/a, jsi dále odeslal/a někomu jinému nebo zveřejnil/a bez souhlasu odesílatele?

- a) Ano
- b) Ne

17. Co tě motivovalo/motivuje k posílání fotografií nebo videí se sexuálním podtextem? Případně i k vyžadování po někom jiném. (můžeš vybrat jednu nebo více odpovědí).

- a) Vlastní sebe prezentace
- b) Dárek pro přítele či přítelkyni
- c) Sdílení materiálů s partnerem nebo kamarádem (obvykle vzájemné)
- d) Nátlak (ze strany partnera, kamaráda nebo i jiné osoby)
- e) Zábava
- f) Pomsta (například zveřejnění fotografií bývalého přítele/přítelkyně)
- g) Jiné:
- h) Ne, neprovozují sexting

18. Myslíš si, že je sexting rizikový?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

19. Myslíš si, že je za určitých podmínek sexting trestným činem?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

20. Stala se ti někdy situace, kdy byl tvůj sdílený erotický materiál zveřejněn nebo jinak zneužit?

- a) Ano
- b) Ne

21. Pokud by nějaká tvoje fotografie nebo video bylo zveřejněno na internetu, na koho by ses obrátil/a? (můžeš vybrat jednu nebo více odpovědí).

- a) Rodiče
- b) Policie ČR
- c) Kamarád/Kamarádka
- d) Přítel/Přítelkyně
- e) Sourozenec
- f) Učitel
- g) Linka bezpečí
- h) Online poradna
- i) Na nikoho bych se neobrátil/a
- j) Jiné.....